

Oppsummering av høringsuttalelser med kommentarer

Søknad om anleggskonsesjon ny 132 kV kraftledning Håland - Fagrafjell

Innhold

Rogaland Fylkeskommune, Fylkesutvalget.....	3
Rogaland Fylkeskommune, Seksjon for kulturarv	3
Fylkesmannen i Rogaland.....	6
Klepp kommune	10
Time kommune	10
Sandnes kommune.....	11
Statskog.....	11
Statens Vegvesen	13
Bane Nor.....	13
Statnett.....	15
Klepp Energi.....	16
Time Bondelag.....	18
Klepp Bondelag.....	19
Norsk Gartnerforbund.....	19
Ree Næringspark.....	20
Horpestad Gartneri AS	20
Røyrvik Aktivitetsgård v/ Mikael Johnsen	20
Kim Tore Vigdel, Hilde Vigdel, Nora Vigdel, Conrad Vigdel (1)	21
Kim Tore Vigdel, Hilde Vigdel, Nora Vigdel, Conrad Vigdel (2)	21
Sølve Eldøy Salte (1)	24
Sølve Eldøy Salte (2)	24
Psykolog Kim Tore Vigdel	25
Gabriel Høyland.....	26
Karl Stangeland.....	26
Martin Anda.....	26
Leif Atle Njærheim.....	27
Egil Ellingsen.....	27

Karl Særheim og Gunn Berit Høyland.....	28
Kenneth Anda.....	28
Bjarte Aase	28
Jøgvann Martin Anda, Bjørn Einar Brunnes og Susanne Skjeveland, Jarle og Synnøve Salte, Bjarte Hatteland, Emilia Melbo, Kristine Braut.....	28
Helena V Horpestad, Ove Horpestad, Ann Kristin Ree, Leif Atle Njærheim.....	28
Beboere i Grødelandsvegen (Tor Gunnar Alvestad, Tone Alvestad, Trond Alvestad, Thomas Alvestad, Frode Førland, Iren Førland, Elen Maria Erga, Sven Rugland, Solveig Rugland, Per Gunnar Rugland, Signe Rugland, Kristian Rugland, Eirik Rugland, Ole Gunnar Rugland, Janne Kristin Hadland, Torstein Holen, Lisa Ingrid Olwer, Kjartan Reime og Anette Aalmo).....	29
Iren og Frode Førland.....	30
Runar Salte og Kjellaug Ottøy Mauland	31
Olav Inge Tunheim.....	33
Sven og Solveig Rugland.....	34
Rasmus Mjølhøus	34
Amund Holen.....	35

Rogaland Fylkeskommune, Fylkesutvalget

Rogaland Fylkeskommune, fylkesutvalget, fattet følgende vedtak:

1. Rogaland fylkeskommune tilrår at det gis konsesjon til omsøkt 132 kV forbindelse mellom Håland og Fagrafjell med følgende merknader:

- For delstrekningen Håland-Tjøtta i Time kommune tilrås alternativ 1.0 (østlig trase) av hensyn til kulturminneinteresser.
- Det bør vurderes kabling på de delene av forbindelsen som ligger nærmest utsiktspunktet og kulturminneområdet Tinghaug/Krosshaug i Klepp kommune.
- Det bør vurderes alternativ trase for de delene i Sandnes kommune som har størst konflikt med landskaps- og friluftslivsinteresser.

2. Rogaland fylkeskommune forutsetter at kulturminneinteressene ivaretas i samsvar med bestemmelsene i Kulturminneloven.

3. Rogaland fylkeskommune mener, ut fra sakens lokale karakter, at det bør legges vesentlig vekt på kommunenes synspunkt.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar vedtaket i Fylkesutvalget til etterretning. Når det gjelder kabling på enkelte strekninger vises til kommentar til høringsuttalelse fra Klepp Energi. For en alternativ trase for de delene i Sandnes kommune som har størst konflikt med landskaps- og friluftslivsinteresser vises til kommentar til høringsuttalelse fra Sandnes kommune. Det vises også til kommentarer til høringsuttalelse fra Rogaland Fylkeskommune, seksjon for kulturarv.

Rogaland Fylkeskommune, Seksjon for kulturarv

1. Fylkesrådmannen vurderer alternativ 1, som er i konflikt med 44826, id 15157, id 24940, id 44828, id 4457, id 14276, id 24936, id 44821, id 219640, id 60850, id 60848, id 72075, id 34305, id 5298, id 5302, id 5299, id 65541, id 24465, id 54099, id 24454 og id 5150, til å være i strid med kulturminnelovens §§3 og 4 (jf. § 8) og fremmer derfor administrativ innsigelse til dette alternativet der det er konflikt med automatisk freda kulturminner.
2. Fylkesrådmannen vurderer alternativ 1.1, som er i konflikt med id 44828, id 5801, og id 24937 til å være i strid med kulturminnelovens §§ 3 og 4 (jf. § 8), og fremmer derfor administrativ innsigelse til dette alternativet. Innsigelsene kan frafalles dersom linje og mastepunkter justeres bort fra lokaliteter som er i direkte konflikt med tiltaket, samt at det tas hensyn til de lokalitetene der linje og master vurderes som utilbørlig skjjemmende.
3. Fylkesrådmannen vurderer omsøkte anleggsveier og riggområder Vei 55, og R2, R3, R4, V7, K6, K7, K9, R7, V14, V15, R11 og V53 til å være i strid med kulturminneloven §§ 3 og 4 (jf. § 8), og fremmer derfor administrativ innsigelse til disse alternativene. Dersom det i en MTA-plan går klart frem at veiene skal benyttes slik de er, og ikke skal oppgraderes med fysiske tiltak (som oppgrusing, utvidelse mm.) vil vi kunne frafalle fremsatte innsigelse til anleggsveiene.

Fylkesrådmannen har, som regional kulturminnemyndighet, vurdert at det er behov for arkeologiske registreringer i området, jf. kulturminnelovens § 9, undersøkelsesplikten. Til orientering bør nødvendige arkeologiske registreringer gjennomføres før konsesjon gis.

Flere av kulturminnene som er i direkte konflikt med traseen og Fagrafjell stasjonsområde er gårdsanlegg. Gårdsanlegg er en kulturminnekategori det finnes få av både i nasjonal og internasjonal sammenheng. Rogaland står frem som et særlig viktig område for denne typen kulturminner. I

Rogaland er det registrert flere gårdsanlegg med varierende størrelse, ulike enkeltminnekategorier og ulik tilstandsgrad. Disse gårdsanleggene er en viktig kilde til ny kunnskap, og har også en formidlings- og opplevelsesverdi som ofte ikke finnes blant enkelte andre kulturminnekategorier. I mange tilfeller er også store rydningsrøysfelt knyttet til gårdsanlegg. Utgraving av en del rydningsrøysfelt har vist at disse også har vært gravfelt, og ikke rene rydningsrøysfelt.

Et av kulturminnene som vil påvirkes av tiltaket er Krosshaug i Klepp kommune. Dette er et automatisk freda ringforma tunanlegg med tilhørende gravhauger, og er et svært spesielt og sårbart kulturminnemiljø. Et faglig råd er at det må vurderes kabling i områder nær Krosshaug, id 54113. Selv om konfliktnivået er høyt i begge alternativ vurderer vi at alternativ 1 er det beste for kulturminneverdiene i og langs tiltaksområdet.

Håland – Grødelandsvegen

Alternativ 1 i direkte konflikt med id 44826, et gravfelt. Tiltaket vurderes som utilbørlig skjemmende for id 15157 og id 24940, som er et gravminne og et gravfelt, jf. kml §§ 3 og 4. Det ser også ut til at alternativ 1 vil komme i direkte konflikt med id 44828, (gårdsanlegg). Alternativ 1 vil også komme i konflikt med id 24936 Ramshaug, id 4457, id14276 og id 44821 som er gravminner og en stakketuft. Videre vil linja være i konflikt med id 219640, (gårdsanlegg). Tiltaket vil være utilbørlig skjemmende for id 60850, og id 60848 (gravminner), og vil være i strid med kulturminneloven §§ 3 og 4.

Alternativ 1.1 vil komme i direkte konflikt med id 44828 (gårdsanlegg), men også være skjemmende for flere andre automatisk freda kulturminner som id 34797 og id 54584 (gravminner). Videre vil alternativ 1.1 være i konflikt med id 24937 (gårdsanlegg). Alternativ 1.1 vil også være i konflikt med nyere tids kulturminner, husmannsplassen Træet, et jærhus med regional og nasjonal verdi.

Med bakgrunn i ovenfor nevnte momenter fremmer fylkesrådmannen administrativ innsigelse til de delene av alternativ 1 og alternativ 1.1 som kommer i konflikt med de ovenfor nevnte automatisk freda kulturminnene.

Grødelandsvegen – Storeneset – Horpestadvegen – Haugemarkene – Sør-Braut

Alternativ 1 i direkte konflikt med id 72075, (gravminne). Det er også vurdert at tiltaket kan være utilbørlig skjemmende for flere gravminner som id 34305 og id 231689, jf. kml §§ 3 og 4. Med bakgrunn i ovenfor nevnte momenter retter fylkesrådmannen administrativ innsigelse til de delene av alternativ 1 som kommer i konflikt med de ovenfor nevnte automatisk freda kulturminnene.

Hauge – Særheim – Fjogstadvegen – Kjellebakken - Anda

Tiltaket også vurdert som utilbørlig skjemmende for id 5298, id 5302, id 5299, id 65541 og id 24465, id 54099 og id 24454, jf. kml § 3 og 4. Det må gjennomføres en befarings og eventuelt videre arkeologiske undersøkelser før vi kan uttale oss videre om direkte konfliktgrad, jf. kml § 9. Med bakgrunn i ovenfor nevnte momenter retter fylkesrådmannen administrativ innsigelse til de delene av alternativ 1 som vil være utilbørlig skjemmende for id 5298, id 5302, id 5299, id 65541, id 24465, id 54099 og id 24454.

Andamarkene – Gullhelle - Øksnavad

Id 64468 må få avklart vernestatus.

Knappholsmyra – Rabnafjellet (Foss-Eikeland)

Id 64469 og id 54085 må få avklart vernestatus. Det må også gjøres vurderinger for hvordan tiltaket vil påvirke røysfeltene id 216291 og id 216289 slik at mastefester ikke kommer i direkte konflikt med id 216291 og id 216289.

Rabnafjellet – Fagrafjell

Det ser ut til at linja kan komme i konflikt med id 243525. Ved innføring av linja til Fagrafjell vil tiltaket komme i konflikt med id 5150, et automatisk freda gårdsanlegg. Med bakgrunn i ovenfor nevnte momenter retter fylkesrådmannen administrativ innsigelse til alternativ 1 der den kommer i konflikt med id 243525, og innføring av linje over id 5150 til Fagrafjell transformatorstasjon.

Anleggsveier og riggområder

Vei 55, og R2, R3 og R4 er i konflikt med id 24940, et gravfelt. V7 er i konflikt med id 160655, dyrkingsspor fra tidlig jordbruk. K6 er i konflikt med id 24937, et gårdsanlegg. K7 er i konflikt med id 5801, et gravminne. K9, R7, V14 og V15 er i konflikt med id 219640, et gårdsanlegg. R11 er i konflikt med id 72075, et gravminne. V53 er i konflikt med id 5150, et gårdsanlegg.

Flere av de omsøkte veiene og riggområdene er i direkte konflikt med automatisk freda kulturminner. I konsesjonssøknaden går det frem at det kan være aktuelt å forsterke/utbedre eksisterende veier, men at det i utgangspunktet ikke vil foretas breddeutvidelser. Til dette er avklart i en MTA-plan fremmer fylkesrådmannen administrativ innsigelse til de ovenfor nevnte veier og riggområder.

Fylkesrådmannen forutsetter at det utarbeides en MTA-plan hvor også temaet kulturminner og kulturmiljø blir behandlet, og at denne blir forelagt Rogaland fylkeskommune for vurdering. MTA-planen må beskrive hvilke avbøtende tiltak som skal gjennomføres og hvilke hensyn/restriksjoner som skal tas for kulturminnene langs linjen og i/ved tiltaksområdene for øvrig. Eventuelle vilkår i dispensasjonsvedtak må også innarbeides i MTA-planen.

Vi gjør oppmerksom på at konflikt med kjente kulturminner, og eventuelle nye funn av kulturminner i forbindelse med de nødvendige registreringene, vil kunne føre til at en må justere/finne alternative plasseringer til tiltakene. Alternativt må det foreligge et dispensasjonsvedtak fra Rogaland fylkeskommune (som rette myndighet etter kulturminnelovens § 8 første ledd). Dette gjelder også kulturminner med uavklart status.

Det er flere områder med stort potensial for funn av automatisk freda kulturminner. Det må derfor presiseres at forholdet til automatisk freda kulturminner ikke er avklart i forbindelse med konsesjonssøknaden, jf. kml §§ 3, 8 og 9. Den endelige arealbruken kan først avklares etter at undersøkelsesplikten i henhold til kulturminneloven er ferdigstilt. Vi gjør oppmerksom på at undersøkelsesplikten i hht Kulturminnelovens § 9 må oppfylles for alle omsøkte tiltak.

Det forutsettes at avbøtende tiltak som endret plassering av mastefester, riggplasser mm. utredes og tas i bruk for å hindre direkte og indirekte konflikt (i form av skjemming) med de berørte kulturminnene.

Nyere tids kulturminner

Fylkesrådmannen har vurdert saken som sektormyndighet innen kulturminnevern med henblikk på nyere tids kulturminner. Den foreslåtte traséen med alternativer synes generelt å ha et nokså lavt konfliktpotensial i forhold til nyere tids kulturminnevern. Dog synes konfliktnivået på et enkelt punkt å være høyere.

I Hauglandsveien 8, gnr 5 bnr 24 i Time kommune, ligger kulturmiljøet Træe på Line med et jærhus og en mindre løe/uthus. Et særtrekk ved selve jærhuset er at det består av en boligdel sammenbygd med løe/ fjøs. Tunet er en eldre husmannsplass med bebyggelse fra ca. 1780. Bebyggelsen (som frem til år 1900 lå ca. 30 meter lenger øst) ligger høyt i landskapet og er godt synlig, på samme måte som det er godt utsyn fra tunet. Tunet er i kommunalt eie og fungerer som museum. Det finnes utfyllende informasjon på kommunens nettside, hvor jærhuset bl.a. omtales som et enestående eksempel på funksjonell, jærsk byggeskikk. Jærhuset er også dokumentert i Jærhusrapporten: Bebyggelsen på tunet

er med i gjeldende kulturminneplan for Time kommune som objekt nr. 6 og 7. I SEFRAK-registeret er både jærhuset og uthuset satt i verneklasse A – høyeste verneklasse, noe som antyder fredningspotensiale. Tunet har altså høy lokal verdi. Det har etter fylkesrådmannens vurdering vesentlig regional, muligens nasjonal, verdi.

Den omsøkte ledningstraséen passerer nord for dette kulturmiljøet, men er skissert med 2 alternativer, hhv. alt. 1.1 lengst sør og alt. 1.0 litt lenger nord. Alt. 1.1 vil passere omtrent 150 m nord for kulturmiljøet, mens alt. 1.0 vil passere drøye 500 m nord for kulturmiljøet. En nærføring av ledningstraséen til kulturmiljøet vil gi betydelig visuell påvirkning og redusere opplevelsesverdien. Fylkesrådmannen ønsker at traséen plasseres lengst mulig vekk fra kulturmiljøet og anbefaler derfor, ut fra hensynet til nyere tids kulturminner, at en velger alternativ 1.0 som vil gi vesentlig mindre visuell påvirkning. Avbøtende tiltak som kamuflering av anlegget samt finjustering av trasé for å følge naturlige senkninger i terreng bør vurderes.

Det kan være uregistrerte kulturminner i området, og byantikvar / kulturminneansvarlige med stor lokalkunnskap bør konsulteres angående dette. Det bør generelt tas hensyn til landskapsmarkører som steingarder, geiler, evt. krigsminner etc.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett er klar over at det er kjent en rekke kulturminner i det aktuelle området, og det er potensiale for ytterligere funn av automatisk fredede kulturminner. Lyse Elnett har bestilt gjennomføring av §9 undersøkelser hos Rogaland Fylkeskommune ift tiltaket. Undersøkelsen vil bidra til å avklare konfliktpotensialet nærmere. Når det gjelder innsigelse knyttet til bruk av anleggsveier og riggområder, vil Lyse Elnett være positiv til å finne løsninger som ikke gir inngrep i de aktuelle kulturminnene. Dette kan f.eks. gjøres ved at en eventuell anleggskonsesjon spesifiserer at veiene/riggplassene ikke kan benyttes og/eller at de kun kan benyttes for lettere kjøretøy uten forsterkning eller opparbeiding. I forbindelse med utarbeidelse av MTA- plan vil Lyse Elnett ha en dialog med Rogaland Fylkeskommune om tiltak knyttet til å unngå inngrep i kulturminner nær traseen. Vi legger for øvrig til grunn at NVE tar initiativ til å gjennomføre mekling knyttet til de administrative innsigelser som er fremmet.

Fylkesmannen i Rogaland

Ny 132 kV kraftledning skal gå gjennom område med stor verdi knytt til mellom anna landbruk og naturmangfald. Lyse Elnett må sikre at verdiane som ligg langs med traseen og ved transformatorstasjonen i minst mogleg grad vært forringa som følgje av arbeida. Det må derfor setjast vilkår om at mastepunkt og transformatorstasjon så langt det er mogleg vert plassert utanom oppdyrka areal. I tillegg må det setjast vilkår om avbøtande tiltak for fugl. Me har og forslag om endra plassering av riggområde for å hindre avrenning til vassdrag.

Me syner også til våre tidlegare uttaler i saka; til ombygging og spenningsoppgradering av «Jærnett» datert 28.10.2016, til 132 kV kraftledning Fagrafjell – Vagle datert 04.09.2018 og Håland transformatorstasjon datert 09.05.2019.

Naturmangfald

Me er særleg uroa for vipa (sterkt trua) og storspove (sårbar) som hekker fleire stadar langs planlagt trasé. I tillegg er åkerriksa (kritisk trua) kjent for å kunne hekke i området. For å sikre at desse artane held fram med å hekke i området, er det viktig å ta vare på restareal av upåverka område. Saman med kulturlandskapet skapar desse ein mosaikk i landskapet som er viktig som hekke-, raste- og næringsområde for ei rekke artar. Til dømes er Roslandsåna viktig med si landskapsøkologisk funksjon, som eit grønt nettverk i eit intensivt drive jordbrukslandskap. Verdien ligg både i vatnet og i kantsona langs elven.

Smokkevatnet naturreservat ligg svært nær planlagt ny Håland transformatorstasjon. Dette er ein grunn, næringsrik kulturlandskapssjø som mellom anna er eit viktig hekke-, trekk- og overvintringsområde for våtmarksfugl, inkludert mange trua artar. Vest for stasjonen ligg Linemyra naturreservat (Ramsar-område), ei open låglandsmyr som er ein viktig hekkeplass for ei rekke artar. Kraftleidningstraseen vil gå tett på Smukkevatnet og heilt inntil grensa av Linemyra. Rett nord for traseen i dette området ligg Søndre Frøyland landskapsvernområde med fuglefreding. Dette er eit funksjonsområde for heile 18 raudlista fuglearter. Det er også eit godt flaggermusområde.

Vidare langs traséen, mellom Jonshaugen og Grødalaland ligg også myrområde «Låglandet Vest», som vart NiN-kartlagt i 2018. Myr lagrar karbon, har eit rikt mangfald av artar og dempar tørke ved å lagre vant. Dette er nokre av grunnane til at bevaring av myr er viktig. I dette området finn ein også Hanalandstjødn, eit viltområde av nasjonal verdi som mellom anna er overvintringsplass for vannrikse. I dette område er det to alternative trasear; 1.1 og 1. Alternativ 1 går lengst frå Hanalandstjødn og myrområdet og er derfor ein betre trasé for naturmangfald enn alternativ 1.1.

Kraftleidninga går like forbi Lonavatnet naturreservat, eit våtmarksområde som er ein viktig overvintringslokaltet for ender og songsvaner og eit viktig hekkeområde for ulike våtmarksfuglar.

Grunna dei svært fuglerike områda langs fleire delar av traseen meiner me at det som avbøtande tiltak i det minste bør monterast fugleavvisarear på linjestrekk frå Håland transformatorstasjon til kryssing av Jærvegen og der kraftleidninga krysser Figgjovassdraget.

Ved Fagrafjell er det hekkeplassar for særst sårbare og truga artar. Det burde i det minste stillast vilkår til helikoptertrafikk i hekketida. Vi kan gi nærmare opplysningar om dette.

Vassdrag

Kraftleidningstraseen vil krysse dei verna vassdraga Figgjoelva og Orreelva. Langs breidda av vassdrag med årsikker vassføring skal eit avgrensa naturleg vegetasjonsbelte (kantvegetasjon) oppretthaldast, jf. vassressurslova § 11. Kantvegetasjon har fleire viktige funksjonar; den motverker avrenning og er levestad for planter og dyr. Det er viktig at inngrep langs/ved vassdrag er så små som mogleg. Som utgangspunkt bør det ikkje planleggast for arbeid som vil ha vesentlege følgjer for kantvegetasjonen. Fjerning av kantvegetasjon langs vassdrag krevjar ei avklaring (og eventuelt ein dispensasjon) etter vassressurslova § 11. Her er Fylkesmannen mynde.

Når det gjeld fysiske tiltak i vassdrag krev dette eigen handsaming etter forskrift om fysiske tiltak i vassdrag. Fylkesmannen er mynde på anadrome (lakse-og/eller sjøaureførande) deler av vassdrag, og Rogaland fylkeskommune er mynde i ikkje-anadrome deler av vassdrag.

For å unngå avrenning til og skade av nærliggande vassdrag er det ikkje ønskeleg at det vert lagt opp til masselagring nær vassdrag. Lyse Elnett bør derfor vurdere endra plassering av riggplass R2 (nær Salteåna med avrenning vidare til Smukkevatnet), R8 (nær Rosslandsåna), R19 (nær Figgjoelva) og R23 (nær Figgjoelva). Dersom det ikkje er mogleg å flytte alle desse, må det settast i verk tiltak for å sikre at det ikkje skjer avrenning frå riggplassane til vassdraga.

Landbruk

Kraftleidninga skal gå gjennom eit svært viktig (også i nasjonal samanheng) jordbruksområde. Me viser her til nasjonal jordvernstrategi med mål om at det på landsbasis ikkje skal omdisponerast meir enn 4000 dekar åreleg samt til nyleg vedtatt regional jordvernstrategi for Rogaland om at maksimalt 400 dekar jordbruksareal skal omdisponerast årleg. Sjølv om konsesjonar i denne samanheng ikkje er omfatta av målet, er det likevel tydelege signal om at jordvernet er eit omsyn som skal vektleggast. Videre er det eit nasjonalt landbrukspolitisk mål om auka matproduksjon. Tiltak som fører til driftsmessige ulemper for landbruket må ein derfor i størst mogleg grad unngå.

Det går frem at Lyse Elnett skal ha dialog med aktuelle partar om plasseringa av til dømes mastar slik at ulemper for landbruksinteresser kan reduserast så langt som mogleg. Dette er eit godt og viktig grep for å spare jordbruksareal, og for å redusere dei driftsmessige ulempe eit slikt mastepunkt gir. Me vil oppmode til at mastepunkta i størst mogleg grad vert lagt til areal som ikkje er oppdyrka, slik som blant anna eigedomsgrenser, skifter mellom teigar og jorde. Trasé 1 verker å vere noko betre enn trasé 1.1 og 1.2 når det gjeld konflikt med jordbruksinteressane.

Med omsyn til gjødselspreiing bør ein velje løysingar som i minst mogleg grad fører til restriksjonar for gjødselspreiing. Det er elles noko vanskeleg å sjå ut i frå konsekvensutgreiinga kva konsekvensar traséval får for gjødselspreiing og kva skadereduserande tiltaka som gjerast gjeldande for eventuell konsesjon.

Slik vi les saksdokumenta skal i hovudsak eksisterande vegar nyttast som åtkomst ved utbygging og drift. Dette meiner vi er positivt. I den grad det er behov for å etablere nye vegar i landbruksområda bør dette skje i tett dialog med grunneigar slik at vegen i så stor grad som mogleg kjem landbruket til gode.

Me vil elles oppmode til at arbeid på jordbruksareal vert lagt utanfor vekstsesong og periodar med mykje nedbør kor jorda er særleg utsett for skade av tunge maskinar.

Samfunnstryggleik og beredskap

I avsnittet om risiko og sårbarheit går det frem at det er gjort ein foreløpig risikoanalyse av dei løysingane det er søkt om. Det går ikkje fram kva som er vurdert og kva for tiltak som er vurdert iverksett. Lyse Elnett bør legge frem informasjon som seier noko om dette. Ut i frå den informasjonen me har no kan me ikkje ta stilling til om det er skilnad mellom dei ulike traséalternativene når det gjeld risiko. Vidare går det fram at det er identifisert aktsemdsområde for flaum langs traseane, men ikkje kor desse er. Dersom dette er knytt til transformatorstasjonar bør plassering av desse endrast. Dei bør ikkje ligge slik til at dei er utsett for flaum.

Kraftleidningar i dette området er utsett for korrosjonsproblem grunna salt. Me vil derfor minne om at høgspenluftleidningar skal dimensjonast for å klare påreknelege klimatiske og andre naturgitte påkjenningar, jf. § 6-2 i Forskrift om elektriske forsyningsanlegg.

Framande arter

Det er registrert fleire framande artar i planområdet med svært høg risiko for naturmangfaldet i Norge (slik som parkslirekne, gyvel og fagerfredløs). Framande artar bør fjernast under anleggsarbeida, og det bør iverksetjast tiltak for å hindre spreiding til nye område (avfall må til dømes leverast til eigna mottak).

Anleggsarbeid

Me reagerer på at det på side 11 i søknaden står at «nødvendige rigg- og anleggsplasser normalt vil bli fjernet etter at byggearbeidene er ferdige». Det er viktig at NVE setter som vilkår at slike midlertidig opparbeida areal vert tilbakeført til opphavelig tilstand etter at arbeida er fullført.

Endring Håland transformatorstasjon

I vårt fråsegn til mellom anna bygging av Håland transformatorstasjon (datert 09.05.2019) rår me Lyse Elnett til å finne ei anna plassering av stasjonen. Dette er grunna i omsyn til naturmangfald og til landbruk. Etter vår meining er ikkje konsekvensane av bygging av transformatorstasjonen for Smokkevatnet naturreservat og verdiane der tilstrekkeleg vurdert, jf. § 49 i naturmangfaldlova. Det går ikkje tydeleg nok frem kva for nokre vurderingar som ligg til grunn for å velje denne plasseringa framføre dei 5 andre som vert vurdert, men ikkje søkt om. I høve landbruk så vil bygging på valt lokalitet

legge beslag på fulldyrka jordbruksareal. Det er areal kring den valte plasseringa som ikkje er fulldyrka areal og som ikkje er nærmare vurdert. Vidare er planlagt åtkomstveg til Håland transformatorstasjon i sterk konflikt med jordvern.

Endringa det no er søkt om er liten og ikkje skildra i særleg grad. Våre kommentarar i brevet 09.05.2019 er derfor framleis gjeldande. Det kan likevel virke som om endringa vil vere noko positiv for landbruk fordi eit samanhengande jorde ikkje lenger vert splitta opp.

Me vil også igjen nemne retningslinjene for massehandtering i Regionalplan for massehandtering på Jæren. Planen legg opp til at ein ved bygge- og anleggstiltak skal ta utgangspunkt i å redusere masseoverskotet gjennom reduksjon, gjenbruk og materialgjenvinning. Dette bør også vere eit premiss i denne aktuelle saka. Handtering av overskotsmassar, særleg matjord, bør avklarast i samband med konsesjon, eventuelt MTA-plan. Matjord må handterast på ein slik måte at denne ressursen blir teke i vare.

Endring 132 kV kraftleidning Fagrafjell – Vagle

Lyse Elnett grunngjev endringa i at den vil redusere dei samla kostnadane og redusere arealbruk. Me har ikkje kommentarar til endringa. Traseen som er valt er den same som me anbefalte i vårt fråsegn datert 04.09.2019 til søknaden om kraftleidning Fagrafjell – Vagle.

Konklusjon

Kraftleidningen skal gå gjennom område med viktige jordbruks- og skogbruksareal. Mastepunkt og transformatorstasjon bør derfor søkast plassert utanom oppdyrka areal. Matjord må handterast slik at denne ressursen vært teken i vare.

Vidare går traseen gjennom område som er svært viktige for naturmangfald. Det er viktig å ta vare på restareal av upåverka område. Vidare er det naudsynt med avbøtande tiltak, slik som fugleavvisarar og restriksjonar for helikopterflyging.

For å unngå avrenning til og skade av nærliggande vassdrag bør Lyse Elnett endra plassering av riggplass R2 (nær Salteåna med avrenning vidare til Smukkevatnet), R8 (nær Rosslandsåna), R19 (nær Figgjoelva) og R23 (nær Figgjoelva).

Lyse Elnett må legge fram meir informasjon om vurderinga som er gjort knytt til risiko. Det er særleg viktig at transformatorstasjonar ikkje vert plassert i område med risiko for flaum.

Fylkesmannen har ikkje merknadar til endringa av 132 kV kraftleidninga Fagrafjell – Vagle. Når det gjeld Håland transformatorstasjon held me fram me at plasseringa er uheldig.

Kommentar til høringsuttale:

Når det gjelder omsøkt plassering av Håland transformatorstasjon, så viser konsekvensutredningen for Jærnett til at det omsøkte alternativet har middels negativ konsekvens for naturmiljø, i hovedsak knyttet til at et hekkeområde for vipe vil berøres. Når det gjelder konsekvensene for Smukkevatnet naturreservat, så er omsøkt lokalisering blant de som ligger lengst vekk fra reservatet av de vurderte alternativene. En transformatorstasjon vurderes i seg selv å medføre relativt begrensede konsekvenser for naturmiljø utenfor stasjonsområdet, og vi kan dermed vanskelig se at selve stasjonsplasseringen vil medføre negative konsekvenser for reservatet.

Vi er kjent med at trase for kraftledningen passerer flere viktige naturområder på strekningen. Vi vil være positive til å gjennomføre montering av fugleavvisere i de områdene som Fylkesmannen påpeker. Traseen vil krysse Figgjoelva på to steder, og ledningen er ved kryssingen nærmest Fagrafjell omsøkt som dobbeltkurs med en annen omsøkt 132 kV kraftledning (Fagrafjell – Vagle). Videre går ledningene

også parallellt med andre eksisterende og omsøkte kraftledninger i dette området. Skal ønsket effekt oppnås her bør merking gjennomføres på samtlige spenn i dette området. I forbindelse med utarbeidelse av MTA- plan vil Lyse Elnett ha en dialog med Fylkesmannen i Rogaland om tiltak knyttet til å unngå/reducere inngrep i eller ved viktige lokaliteter for naturmangfold.

Når det gjelder forhold knyttet til vassdrag, både kantvegetasjon og avrenning, så ser Lyse Elnett det som naturlig at tiltak for å unngå negative effekter beskrives i MTA- planen. Det vil i forbindelse med dette nærmere vurderes om det er behov for de omsøkte riggplassene, og eventuelt hvilke tiltak som bør iverksettes for å unngå avrenning til vassdrag.

Det er i planleggingsfasen gjort en rekke tiltak for å redusere virkningene for landbruk. Det legges bl.a til grunn at linetrådene skal være minimum 10 meter over bakkenivå, noe som er 3 m mer enn forskriftskravene. Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift. MTA- planen vil beskrive hvordan forholdet til landbruksinteressene skal håndteres for å redusere virkningene i anleggsfasen.

Når det gjelder rigg- og anleggsplasser skal det presiseres at disse vil bli fjernet etter at byggearbeidene er ferdige, og tilbakeføres til opprinnelig tilstand. Eneste unntak her vil være dersom grunneier har omsøkt, og fått godkjent, endret arealbruk for de aktuelle områdene.

Massehåndtering vil mer detaljert behandles i MTA- planen, men vi sier oss enige i prinsipper og retningslinjer Regionalplan for massehåndtering på Jæren legger opp til. Gjennom MTA- planen vil også tiltak for å hindre spredning av fremmede arter fremkomme.

Vi er enige i Fylkesmannen sine vurderinger når det gjelder risiko og samfunnssikkerhet, og transformatorstasjonen er ikke plassert i et flomutsatt område.

Klepp kommune

Samrøystes VEDTAK:

1. Klepp kommune ser at det er nødvendig med ei oppgradering av straumnettet på Jæren.
2. Klepp kommune meiner at totalløysinga blir vesentleg betre ved jordkabling påstrekninga Time grense – Hatteland, og ber om at NVE gir konsesjon til jordkabling på denne strekninga.
3. Klepp kommune føreset at plassering av riggområde, anleggsvegar, master og linjeføring blir gjort i samråd med grunneigarane for å finna gode lokale løysingar.
4. Formannskapet ber om at ordførar aktivt jobbar for å få kabel lagt i bakken for å imøtekomma ønske frå innbyggjarane i Klepp kommune.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar uttalen til etterretning. Når det gjelder jordkabling på deler av strekningen vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Time kommune

FSK-017/20 Vedtak:

Med bakgrunn i Lyse Elnett AS sin søknad om konsesjon støtter Time formannskap videre etablering og oppgradering av Jærnettet med nødvendig tiltak som har sammenheng med etablering av ny 132 kV ledning mellom Håland transformatorstasjon og Fagrafjell transmisjonsstasjon, samt etablering av ny Håland transformatorstasjon. Ein oppmodar om å ta mest mogleg omsyn til å plassera mastene i eidedomsgrensene.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalen til etterretning. Når det gjelder masteplassering vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Fylkesmannen i Rogaland.

Sandnes kommune

Formannskapet 2019-2023 har behandlet saken i møte 17.02.2020 sak 14/20:

Sandnes kommune mener den forelagte søknaden ikke er tilstrekkelig godt utredet, og ber om at søknaden sendes i retur. I en revidert søknad må det totale omfanget av linjer mellom Fagrafjell, Vagle og Stokkeland avklares og sumkonsekvensene utredes. Trasévalg, mastetype, samling av linjer i dobbelkursforbindelser og kabling må vurderes i forhold til en fremtidig totalbelastning i området. Konsekvenser for friluftsliv og folkehelse må utredes bedre.

Sandnes kommune ber også om at en revidert søknad suppleres med utredning av flere traséalternativ mellom Fagrafjell og Håland der det ses på løsninger som ikke berører turområdet ved Foss- Eikeland-Helgaland.

Sandnes kommune ber om at følgende forhold sikres i den videre konsesjonsbehandlingen:

- Sandnes kommune ber om at tiltak i forhold til synlighet, hogst og kollisjonsfare for fugl konkretiseres, og at det stilles krav avbøtende tiltak i konsesjonsvilkårene.
- Sandnes kommune ber om at behovet for tiltak på vegger avklares, og om at det stilles krav om tilbakeføring til dagens standard der det er behov for utvidelser. Ved Plassatjern må det ses på alternativ løsning for anleggsvei. Vi ber også om at det vurderes bruk av helikopter som et alternativ til bruk av turvegen fra Foss-Eikeland i retning Osli, ettersom denne delen er mye i bruk.
- Sandnes kommune ber om at riggområder uten adkomst avklares. Riggområde ved Figgjoelva og riggområde i myrlendt terreng er konfliktfylt, og kommunen ber om at disse områdene tas ut.
- Dersom det etableres linjer i det omfang som er beskrevet, ber Sandnes kommune om at det fastsettes krav om kompenserende tiltak for å ivareta friluftssinteresser.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder en utredning av flere traséalternativ mellom Fagrafjell og Håland vises til konsekvensutredningen for Jærnettet, der det bl.a er vurdert en trase Fagrafjell – Kalberg – Håland. Konsekvensutredningen viser til at en slik løsning vil være vesentlig dyrere enn omsøkt løsning, og bl.a gi negative konsekvenser for områder avsatt til friluftsliv og bolig i Time kommune. Vi kan således ikke se at det foreligger realistiske mulige løsninger mellom Fagrafjell og Håland som ikke er utredet.

De forhold som påpekes knyttet til veier og riggområder vil vurderes videre, og nærmere avklares frem mot behandling av en MTA- plan. Vi vil her etterstrebe å hensynta kommunens ønsker knyttet til disse forholdene. Lyse Elnett vil være positiv til pålegg om eventuelle tiltak knyttet til kamuflasje og redusert skogrydding gjennom de aktuelle friluftsområdene. Samtidig bør det da legges til grunn at tilsvarende tiltak iverksettes på samtlige ledninger i området for å oppnå ønsket totaleffekt.

Statskog

Statskog SF er grunneier på g.b.nr 50/6 og 33/3 i Sandnes kommune i Rogaland. Dette er noen av de mest benyttede turområdene i Sandnes kommune med et godt utbygd turvei- og turstinnett med god tilknytning til boligområdene i Bogafjell. Det er videre egen avkjøring fra E-39, god/mye brukt parkering og planlagt god tilgang til turområdene når ny 4 felts-vei kommer. Fra vest er det god avkjøring fra FV 505, og stor parkering for friområdene.

Nede ved Figgjoelva der linjene kommer fra Fagrafjell, vil det komme 5 paralelle linjer (2 x 420kV/ Statnett og 3 x 132kV/Lyse Elnett). Nordover fra Fagrafjell går 420kV linjene lengst vest, så kommer

132kV linjene på øst siden av disse. Dette ser ut som dårlig planlegging, for 132kV linjene til Lyse Elnett AS skal jo vestover og må følgelig krysse 420 kV linjene i vårt skogområde (ved kryssing må linjene ha ulik høyde, og vil «fange» enda mer fugl både over elva og i skogen).

Etter linjekryssing skal 2 av 132kV linjene rett til Vagle stasjon. Disse 2 linjene (132kV) bør gå i «dalen» mellom Rabnafjell og Arafjell, og ikke synlig sør for Rabnafjell, som planlegges nå. Samtidig bør denne nye omsøkte linjen fra Håland til Fagrafjell følge samme trase eller helst henges opp i mastene til de 2 nevnte linjene helt til Vagle stasjon, og så følge 50kV linjen sørover (denne skal vel rives på sikt..). Disse bør også males i en grønnfarge som gjør at de ikke skiller seg vesentlig ut fra barskogen i området.

For skoglige hensyn er vi bekymret for at kantsonene ikke dette blir sett i sammenheng med Statnett sine store linjer. Det bør utarbeides en egen del i MTA-planen som tar hensyn til kantsoner/hogst og re-vegetering med egnede treslag.

Statskog ønsker ikke nye veier i området, og midlertidige spor /veger må tas bort etter bruk og re-vegeteres. (gjelder R20, K32 og V51). Bruk av eksisterende bilveier må kun skje dersom de blir istandsatt til minimum veiklasse 3 iht. gjeldende vegnormaler. (gjelder R20, K32 og V51).

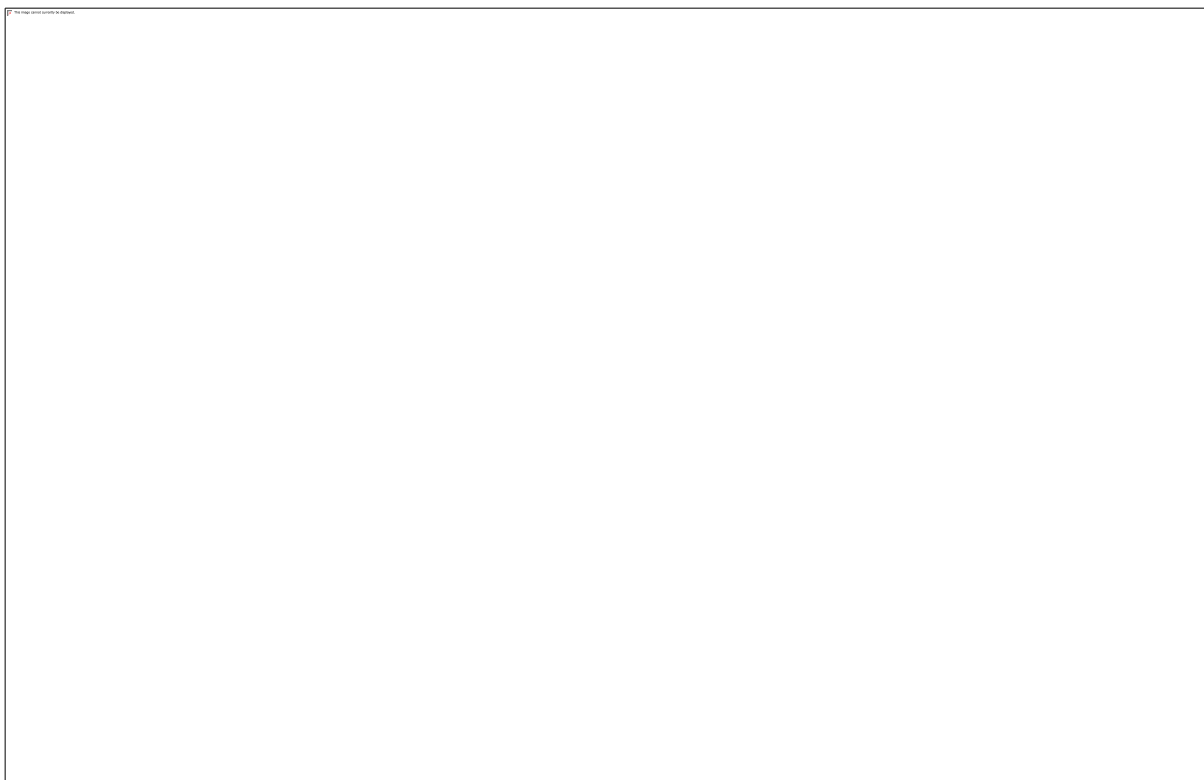
Den omsøkte linjen må ikke gå i egen trase fra området sør for Bogafjell/nord for Plassatjern, men følge de 2 planlagte linjene rett til Vagle stasjon. Det burde ikke blitt tenkt på å føre nye traseer over de flekkene av friområder som er igjen.

Kommentar til høringsuttale:

Plasseringen av det konsesjonsgitte 132 kV bryteranlegget i Fagrafjell transformatorstasjon medfører at det er naturlig at Lyse Elnett sine ledninger går øst for 300 kV ledningene. Et alternativ med 132 kV ledningene vest for 300 kV ledningene ville gitt store kostnader for kabling ut av stasjonen. Videre traseføring mot nord ville også vært utfordrende i forhold til eksisterende massetak ved Fagrafjell samt gårdsbruk og landbruksdrift på Eikelandsmyra. Det skal også påpekes at det kan komme ytterligere kraftledninger, som pr. i dag ikke er omsøkt, vest for eksisterende 300 kV ledninger.

Vi er enig i at tiltak knyttet til skogområdene må sikre at det gjøres samlede vurderinger av de pågående prosjektene, og legger til grunn at eventuelle tiltak gjøres felles for disse prosjektene. Foreløpige vurderinger viser at den omsøkte ledningens overhøyde over større deler av området gjør det mulig å beholde en betydelig mengde vegetasjon under ledningen.

Det er gjort en vurdering av mulighetene for en ny trase i området slik som indikert av Statskog (figur 1).

Figur 1. Eventuell justering av trase i området ved Foss-Eikeland

En slik trase vil få 2 ekstra bæremaster, vil være lengre og følger ikke terrenget på en naturlig måte. Ved Vagle transformatorstasjon vil man bli nødt til å bygge ett stativ hvor linene som kommer inn loopes sammen, eller en lignende spesielløsning. Å finne en egnet masteplass på Rabnafjellet for å passere ryggen og gå videre mot Vagle er krevende. Masteplassen vil stå svært eksponert på ett stup, med sikkerhetsmessige utfordringer / ekstra fordyrende tiltak for å gjennomføre byggingen sikkert. Traseen vil videre være i konflikt med flere av Statens Vegvesen sine trasealternativer for en veiforbindelse i området. Ekstrakostnad for 2 bæremaster, stativ, ekstra sikkerhetstiltak og lengre ledning er estimert til minimum 3 - 4 MNOK. Vi kan ikke se at eventuelle fordeler ved dette vil oppveie ulempene, og ønsker ikke å gå videre med en slik løsning.

De forhold som påpekes knyttet til veier og riggområder vil avklares gjennom behandlingen av en MTA-plan, men vi er positive til å ivarta de forhold som Statskog påpeker.

Statens Vegvesen

Ledningstraseen vil ikke komme i konflikt med eller berøre riksvegnettet i Rogaland. Vi forutsetter at alle kryssinger eller nærføringer av riks- eller fylkesveger skal sendes vegeier for godkjenning mht bl a gravetillatelser, byggegrenseavstander eller nødvendige sikkerhetssoner i forhold til overordnet vegnett.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett vil omsøke nødvendige tillatelser fra Statens Vegvesen når planene for tiltaket er fullt konkretisert.

Bane Nor

Bane NOR blir først og fremst berørt der det omsøkte anlegget krysser eksisterende Jærbanen (Håland i syd og Figgjoelva i nord) og Ålgårdbanen ved Foss-Eikeland.

I den forbindelse vil vi vise til jernbanelovens §10 med byggegrense på 30m fra nærmeste spormidt. Viktig moment i jernbaneloven er hensynet til jernbanesikkerheten, jernbanenes uforstyrrede drift, behovet for vedlikehold og ikke minst mulige senere utvidelse av kjøreveien. Tiltak innenfor 30m fra nærmeste spormidt må derfor søkes Bane NOR om tillatelse i henhold til Jernbanelovens §10, samt inngå kryss og nærføringsavtale mellom Bane NOR og ledningseier.

På generell basis vil vi også nevne at med tanke på fare for induksjon og negativ påvirkning på Bane NOR sine tekniske anlegg, må omsøkte ledning krysse vinkelrett på sporet, samt at det er forskriftsmessig avstand mellom omsøkte anlegg og Bane NOR sitt høyspenningsanlegg. Det må regnes med at Bane NOR sine ledninger ligger på maksimum 10m over skinnetopp.

Arbeidet med planlegging av dobbeltspor Sandnes – Nærbø er så vidt startet opp og det knytter derfor usikkerhet om eksakt plassering av nytt dobbeltspor. Det gjøres oppmerksom på at i Time kommune sin kommuneplan er det lagt inn en båndleggingssone for et fremtidig dobbeltspor. Denne har litt varierende utstrekning på hver side av sporet. Plasseringen av faste installasjoner som master eller annet har betydning for jernbanen og fremtidig utvikling av jernbaneinfrastruktur.

Når det gjelder krysning rett sør for Figgjoelven planlegger prosjektet for dobbeltspor mellom Sandnes - Nærbø å måtte båndlegge en sone på minst 50m rett mot vest og minst 50m rett mot øst fra senter av eksisterende spor. En slik 100m bred korridor gir mulighet for bygging av nytt dobbeltspor og nytt ventespør til godsterminal. Når det gjelder krysning sør for Bryne planlegger prosjektet å båndlegge en sone på minst 100 m rett mot vest og minst 100 m rett mot øst med eksisterende spor. Dette betyr at en ser for seg at nytt dobbeltspor vil kunne ligge i en korridor på minst 200 m med eksisterende spor som senter. Dette gir nødvendig fleksibilitet for å rette ut kurve på spor for å øke hastigheten på Jærbanen. Vi registrerer at det i konsesjonssøknaden står at typisk avstand mellom mastepunktene vil være 200-300 m. Bane NOR ber derfor om at master plasseres utenfor båndleggingssonene nevnt ovenfor.

For øvrig vil vi trekke frem punkt 4.6 Veier og riggområder: «Riggområdene vil bli benyttet til blant annet lagring av materiell og premontering av masteseksjoner for videre transport ut i ledningstraseen. De kan også bli brukt som helikopterplasser for transport til og fra anleggsarbeidet i traséen, og som utgangspunkt for transport av kjøretøy, der transport på bakken er hensiktsmessig.»

Det står at det kan bli aktuelt å bruke noen eksisterende traktor og skogsbilveier, som kommer frem på kartet under. De ligger svært nær jernbanen og det må derfor utøves forsiktighet mht sikkerheten med frakt av store lange og tunge konstruksjoner nært høyspenningsanlegg, samt viser til begrenset høyde i kulvert under sporet.

Riggplass merket lyseblå på kartene over, er uheldig like i nærheten til sporet. Dette er på grunn av håndtering av materiell som lange master, og mulig bruk av helikopter. Med tanke på sikkerheten både til spor og jernbanens høyspenningsanlegg, må riggplass derfor trekkes utenfor Bane NOR sin grunn og minst 30m fra senter spor. Dersom utførelsen av det omsøkte tiltaket faller sammen i tid med utbygging av dobbeltsporet, må plasseringen av riggplass tilpasse seg jernbaneutbyggingen.

Aktivitet relativt nær jernbanen vil utløse krav om bruk av vaktfolk med tilhørende kostnader.

Til slutt vil vi peke på at Bane NOR er en viktig samfunnsaktør og i den grad Bane NOR sine arealer blir berørt, forventer vi dette løst i minnelighet.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder plassering av master og riggplasser vil vi innlede en dialog med Bane NOR for å avklare nærmere eventuelle konflikter og hvordan disse kan håndteres både i forhold til eksisterende jernbanevirksomhet og planleggingsprosessene knyttet til dobbeltsporet Sandnes - Nærbø.

Statnett

Vi har i en tidlig fase (2018) samarbeidet med Lyse og funnet områder der deres 132 kV luftisolerte forbindelser kan krysse under våre 300 kV ledninger ved Eikelandsmyra. På tidspunktet gjaldt dette Lyse sin planlegging av to 132 kV forbindelser mellom Fagrafjell og Vagle stasjon, siden Lyse sin tredje forbindelse da hadde usikker trasé. Vi formidlet i denne sammenhengen at dersom kryssing med luftledning skal gjennomføres, skal det være med en ledning på hver side av våre 300 kV master på Eikelandsmyra, samt at det bør være mulig for Lyse å etablere midlertidig kabel på kort varsel dersom vi for eksempel må gjennomføre vedlikehold, revisjoner og feilretting.

Vi ser at Lyse nå søker om en endret trasé, sammenlignet med det som var omforent Lyse/Statnett i 2018. Først ved konsesjonssøknad blir Statnett informert om Lyses valg om å legge alle tre 132 kV ledningene på østsiden av våre 300 kV ledninger ut fra Fagrafjell. Detaljeringsnivået i søknaden er i korte trekk ikke tilstrekkelig til at Statnett kan ta stilling til søknaden nå. Vi ber derfor om mer og bedre informasjon, herunder:

- Høyere oppløsning på kartunderlag og omsøkt trasé, særlig i området ved Fagrafjell stasjon.
- Mer om teknisk løsning og hvordan de tre ledningene krysser under våre 300 kV ledninger.
- Konsekvensene for forsyningssikkerhet og drift ved vedlikeholdsarbeid.

Vi har meddelt Lyse per e-post 24.02.2020 at avstand mellom parallelle ledninger skal være minimum 20 meter målt mellom ytterfasene. Det er varslingsplikt dersom det skal etableres nye ledninger i parallell med Statnetts anlegg nærmere enn 30 meter målt horisontalt fra nærmeste strømførende line. Statnett skal da kontaktes seinest 6 uker før planlagt oppstart av arbeidet, slik at befaring kan gjennomføres og avtale om aktuelle sikkerhetstiltak kan inngås. Statnett har krav til utførelse (master, kabling mv.) avhengig av spenningsnivå. Videre skal det være minimum en forankringsmast i kryssingen. Systemansvarlig tillater ikke at det plasseres master innenfor vår byggeforbudsone.

Anleggenes funksjonsegenskaper er gjenstand for offentlig rettslig vedtak av systemansvarlig iht. forskrift om systemansvaret §14. Anleggene tillates ikke idriftsatt uten slikt vedtak. Konsesjonær har ansvaret for å avklare anleggenes funksjonalitetsegenskaper før anleggene settes i bestilling, det vil si i god tid før planlagt idriftssettelse.

Når det gjelder behovene for omsøkte tiltak, for eksempel økt effektuttak og eventuell økt innmating legger vi til grunn at Lyse tildeler nettkapasitet innenfor rammen av vår tildelte utvekslingskapasitet, samt at Lyse søker formelt om eventuell økt utvekslingskapasitet til ny produksjon og nytt forbruk.

Det er også viktig at Lyse har kontroll på at endret flyt som følge av endret struktur og spenningsnivå i regionalnettet ikke gir (fremtidig) flyt utover det som er driftsmessig forsvarlig sett fra transmisjonsnettet i området. Erfaringer fra andre landsdeler viser at det er viktig at regionalnettselskapene har god kontroll på hvilke aktører som har søkt når, slik at eventuell ledig kapasitet tildeles aktøren i henhold til kriterier for dette. Vi vurderer tilknytningssaker blant annet basert på dato. Vi presiserer i denne sammenhengen at søknad om funksjonalitet iht. fos § 14, skjer uavhengig av prosessen for å søke om nettkapasitet til ny produksjon og forbruk (nettilknytning). Vi oppfordrer til å starte denne prosessen tidlig. Konsesjonær har ansvaret for å ivareta og eventuelt

avklare ukklarheter mht. funksjonskrav stilt av systemansvarlig, der dette kan påvirke den omsøkte tekniske løsningen.

Vi forutsetter at gjennomføring av prosjektet er planlagt uten utkobling av Statnetts nettanlegg. For våre innspill til kryssing ved Stokkeland viser vi til vårt tidligere høringsvar ref. 18/00374-7.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett har pågående diskusjoner med Statnett angående bl.a kryssing under 300 kV ledningene ved Eikelandsmyra. Vi vil komme nærmere tilbake til NVE omkring utfallet av disse diskusjonene.

Klepp Energi

Viser til at det er eit ynskje både frå kommunen, innbyggjarar og grunneigarar, at delar av den planlagte kraftlinja gjennom Klepp blir lagt i kabel. Spesielt gjeld dette på strekningen frå Tjøtta til Hatteland transformatorstasjon, der linja vil bli ganske synleg for store delar av strekningen i det flate Jærlandskapet. Utsikta over Jæren frå Tinghaug og Krosshaug vil kunna bli skadelidande, sjølv om mastetype og linjetrase er valt med tanke på å redusera dei visuelle ulempena her. Det som er litt spesielt med at Lyse Elnett no har søkt om å byggja den nye 132 kV kraftlinja gjennom Klepp som luftlinja, er at Klepp Energi snart er i mål med å få kabla alt ledningsnett i Klepp kommune - når no Lyse Elnett skal koma med si nya kraftlinja gjennom heile kommunen.

Klepp Energi har sidan starten av 1980-talet hatt ein langsiktig plan om å få alt ledningsnett i kabel, pga. våre utfordringar med vær, vind, klima, saltråk, korrosjonsutsett miljø og store utfordringar med fuglekollisjonar her vest mot Nordsjøen. I fht. dagens krav til driftssikkerheit og KILE (Kompensasjon for ikkje levert energi – dvs. linjeutfall), ville det ikkje kunna fungert med luftlinjer i Klepp for Klepp Energi sin del. I løpet av desse snart 40 åra er det kabla i gjennomsnitt 10-20 km av luftlinjenettet kvart år. Pr. i dag er det igjen 1,2 km av lavspentnettet og ca. 18 km av høgspentnettet som enno ikkje er lagt i bakken – av totalt ca. 900 km ledningsnett. Planen er å få kabla resten av lavspentnettet i løpet av neste år og få lagt alt høgspentnettet i bakken innan utgangen av 2025.

Statnett seier i sin årsstatistikk for 2018 for 33-420 kV-nettet at «(...) antall feil på kraftledning i stor grad er påvirket av omgivelsesrelaterte årsaker, gjerne som følge av ekstremvær og lynaktivitet. (...) Ekstremvær og tordenvær de siste årene medfører en stigende trend når det gjelder feilfrekvens for kraftledning på alle spenningsnivå.»

Det å ha fått alt ledningsnett i bakken har spart oss for store vedlikehaldsutgifter. Det er nesten ikkje vedlikehaldskostnader med kabel anna enn kabelpåvising. Og KILE-kostnadane er veldig lave i Klepp ifht. resten av bransjen, fordi alt er i bakken.

Den kanskje største gevinsten me har hatt, er at energitapet i overføringsnettet er gått ned frå 6-8% frå me starta med kablingsprosjektet tidleg på 80-talet og fram til 2-3% i dag. Dette til tross av at overført energimengda er meir enn dobla seg i løpet av denne tida. Denne nedgangen i prosentvis tap utgjør om lag 16.000.000 kWh/år, som igjen har spart kundane i Klepp for mange millionar kroner kvart år i nettleigekostnader. Kabling og det å byggja robust, er det beste energisparetiltaket nettselskapa kan gjera. Dette gjeld og for høgare spenningar.

I flg. konsulentselskapet som me har brukt til å gjera ei vurdering på kva kostnader og mulegheit det er til å kunna kabla strekningen Tjøtta-Hatteland (om lag 6,4 km), vil kabel kontra ei linja gje ein reduksjon i overføringstapet med kr. 507.078 kr/år. Det er i desse berekningane brukt tal frå Sintef forskning si «Planleggingsbok for kraftnett», og det er tatt utgangspunkt i at linja-kabel skal overføra halv kapasitet i fht. kva linja-kabel er dimensjonert for. Ved bruk av 40 års analyseperiode, kjem ein fram til at med bruk av kabel vil det kapitaliserte nettapet utgjera om lag 46 mill. kr. Dette betyr at dersom ein kablar denne strekningen, vil den sparte kostnaden for framtidig nettap dekkja inn ekstra

kostnaden med å leggja kabel i staden for å bygga luftlinja – og i tillegg gje ytterlegare reduserte driftskostnadar i form av lavare energitapskostnadar i heile restlevetida for kabelen.

Bruk av 2 eller 3 stk. sett 132 kV kablar betyr ganske mykje i fht. utbyggingskostnaden. Lyse Elnett skriv i sitt kabelnotat av 24.02.20, at det er sannsynleg at det her må leggjast 3 sett med 1600mm² kabel på strekningen Tjøtta-Hatteland, for å kunna klara å overføra 1600A den varmaste sommardagen når temperaturen i bakken overstiger 15'. I tilleggsutgreiinga, rapport sak 2654, som Jøsok Prosjekt AS utførte på oppdrag for Lyse Elnett for strekningen Bjerkreim-Opstad transformatorstasjon, konkluderar konsulenten med at det vil vera nok med 2 sett 1600 mm² kablar for å kunna overføra 1600A på den strekningen. Bjerkreim-Opstad er ein del av Jærnettringen, og er det ein plass det er viktig å kunna klara å overføra 1600A, so er kanskje Bjerkreim-Opstad den viktigaste delstrekningen i fht. det. Konsulent som Klepp Energi har engasjert, konkluderar med at 2 kabelsett er nok for å kunna overføra 1600A på strekningen Tjøtta-Hatteland.

For strekningen Tjøtta-Hatteland på om lag 6,4 km, har Lyse Elnett laga eit kostnadsestimat for luftlinja på om lag 32,4 mill. kr. Og at jordkabel med 2 kabelsett vil kosta om lag 68,1 mill. kr. Dvs. at kabel her vil vera litt over dobbelt so dyrt som luftlinja – ca. kr. 35,7 mill. kr dyrare i flg. Lyse Elnett sine tal. Klepp Energi sin konsulent kjem fram til ein kablingspris med to kabelsett på om lag 57,9 mill kr. – som betyr ca. 25,4 mill. kr dyrare enn det Lyse Elnett har estimert luftlinje kostnaden til. Men i løpet av ein analyseperiode på 40 år vil det kapitaliserte energitapet i kabel kontra luftlinja, kunna redusera driftsutgiftene i form av lavare energitap med kr. 45 mill. kr.

Mellom Håland trafostasjon og Fagrafjell trafostasjon, er det planlagt to føringsvegar – ein gjennom Klepp som skal byggjast i 2022-2023 og ein på austsida av Frøylandsvatnet som skal byggjast litt seinare. Dersom den eine føringsvegen blir bygd som kabel og den andre som luftlinja, bør det kunna gje bedre driftssikkerheit i fht. vær og vind. Og i framtida skal været bli både villare og våtare seier ekspertane. Uansett vil Hatteland og Tjøtta ha tosidig innmating, pluss at Klepp Energi planlegg underliggande forsyning mellom stasjonane på store 22 kV kablar, slik at ein her eigentleg vil få N-2 forsyning. N-2 betyr at ein her kan ha ute 2 av forsyningane inn til ein av desse to transformatorstasjonane, Hatteland eller Tjøtta, og likevel få fram den straumen som skal leverast ut frå denne transformatorstasjonen. Som betyr meget god driftssikkerheit fram til Hatteland og Tjøtta trafostasjon.

I flg. meldinga og søknaden til Lyse Elnett står det at ei høgspenlinja vil krevja eit framtidig bygge- og skogingsbelte på ca. 30 meter langs traseen. Slik vi tolkar denne teksten vil det då bli eit byggeforbuds belte på 30m til kvar sida av linjetraseen pluss sjølve linjebreidda på 10-11m, som gjev ei total byggeforbudsbelte på om lag 70m. Men samtidig viser eit bilde rett under denne teksten, der det står om 30m byggeforbudsbelte langs linjetraseen, at byggeforbudsbelte er på kun 10 meter frå ytterfase ny 132kV linja! Ei anna begrensing ei luftlinja vil kunna gje, er at netto spreieareal skal fråtrekkast areal under luftlinjer ifht. gjødsling av innmarksbeite – viser her til «Handbok i godkjenning av beite som spreieareal, 2010». Dette kan i praksis bety at bønder må redusera husdyrtalet sitt pga. ny 132 kV linja. Ein kabeltrase med dobbelt sett med 3x1x1600mm² 132kV kablar vil oppta eit areal 1m nedi bakken på om lag halvannen meter i breidda. I tillegg vil det vera eit byggeforbudsbelte på nokre meter til kvar sida av kabelen. Arealet over kablane vil kunna nyttast fritt til vanleg jordbruksdrift.

Klepp Energi er positiv til Lyse Elnett si utbygging og oppgradering av Jærnettet. Me har litt ulike meiningar til framdrifta for delar av prosjektet og til nokre av løysingane som t.d. kabling på strekninga Tjøtta-Hatteland, men som heilheit er Klepp Energi veldig positiv til det nya Jærnettet. Spesielt viktig er det å få inn den nye forbindelsen til Jærnettet i sørenden - ifrå Bjerkreim til Opstad, slik at det blir tosidig forsyning inn til Jæren.

Klepp Energi meiner at totalløysinga blir vesentleg bedre med jordkabel på strekningen Tjøtta – Hatteland enn luftlinja, enten det gjeld totaløkonomien i prosjektet, i fht. beredskap og driftssikkerheit, landskapet, naturen, innbyggjarane, grunneigarane/næringa og energi- og miljøgevinst - og meiner NVE ut ifrå alt dette må gje konsesjon til kabel på denne strekningen.

Det er viktig for innbyggjarane og lokalsamfunnet i Klepp at alternativ med kabel blir grundig utreda og vurdert før endeleg avgjerd. Me ville sett stor pris på om me i eit møte med NVE kunne fått diskutert dette høyringssvaret vårt.

Kommentar til høringsuttale:

Klepp Energi ønsker at ledningen Fagrafjell – Håland bør kables på (deler av) strekningen i Klepp kommune. Høringsuttalelse baserer seg på egne erfaringer fra distribusjonsnett, hvor St.meld 14 (2011-12) viser til at jordkabling normalt skal velges der forholdene ligge til rette for dette. Jordkabling på 132 kV spenningsnivå bryter etter vårt syn med føringene fra St.meld 14 (2011-12), hvor overføringsnett på normalt skal bygges som luftledning med mindre spesielle forhold tilsier noe annet.

Klepp Energi viser til Statnett sin årsstatistikk når det gjelder feil på luftledning. Lyse Elnett vil påpeke at Statnett sin årsstatistikk for 2018 viser at antallet feil på 132 kV kabelanlegg i gjennomsnitt (2009-2018) er dobbelt så høy pr. 100 km som for 132 kV luftledningsanlegg.

Vi registrerer at Klepp Energi argumenterer for betydelige besparelser knyttet til tapskostnader ved kabel kontra luftledning. Vi kan ikke se at det er gjort en nåverdiberegning av disse tapsbeparelsene. Vår beregning viser at nåverdien for årlige sparte tapskostnader vil være henholdsvis 2,6 og 10 MNOK, noe som vesentlig vil påvirke det samfunnsøkonomiske regnestykket. Det vil være en noe enkel tilnærming å bruke det høye lastscenariet i beregningene. Trolig vil nåverdien være nærmere 2,6 enn 10 MNOK ettersom de høyeste lastene kommer i slutten på analyseperioden og tapene derfor får lav nåverdi.

Klepp Energi mener at bruk av 2 kabelsett vil være tilstrekkelig på den aktuelle strekningen. Lyse Elnett mener det er for tidlig å konkludere med om kabelanlegget bør bygges med to eller tre sett uten å utføre en mer detaljert prosjektering av anlegget. Vi mener fortsatt det er en reell risiko for at anlegget må bygges med tre kabelsett for å sikre nødvendig overføringskapasitet.

Når det gjelder vurderingen som er gjort av samlede kostnader ved utbyggingen er vi av den klare oppfatning at kostnadsestimatet generelt er beregnet for lavt, spesielt når det gjelder enhetspriser på materiell og gravekostnader. Dette baserer seg på våre egne erfaringer med nylige entrepriser på 132 kV jordkabel. Lyse Elnett mener det er uheldig dersom det skulle spre seg et ukorrekt kostnadsbilde knyttet til jordkabel på det aktuelle spenningsnivået.

Når det gjelder båndlagt belte, så vil dette langs hele traseen totalt være ca. 30 m, dvs. 10 m ut til hver side av ytterfasene. I dette området, hvor det aller meste av arelene er fulldyrket, vil begrensningene dette legger på mulighetene for å få godkjent spreieareal være relativt marginale.

Vi vil for øvrig påpeke at jordkabelanlegg også vil ha negative konsekvenser for landbruksdrift, bl.a knyttet til påvirkning på dreneringsgrøfter oa. Et jordkabelanlegg vil også være mer krevende i forhold til mulige direkte konsekvenser for kulturminner. Vi kan ikke se at disse negative virkningene på noe sted er reflektert i de vurderingene som er gjort.

Time Bondelag

Time bondelag ønsker at jordbruksjorda i området Håland-Re blir skjerma mest mogleg frå inngrep og skader i samanheng med ny kraftledning. Traseen må leggest der den øydelegg minst jordbruksarealer.

Mastene må plasserast slik at dei er til minst mogleg hinder for jordbruksdrift, altså langsmed eigedomsgrenser eller i kanten av dei ulike jordteigane. Bruk større master for å få lenger ledningsstrek, for ikkje å øydelegge for drift av jorda. Anleggsperioden må ta hensyn til vekst- og beitesesong. NVE må inngå fornuftsmessige avtaler med grunneigarane.

Kommentar til høringsuttale:

Det er i planleggingsfasen gjort en rekke tiltak for å redusere virkningene for landbruk. Det legges bl.a til grunn at linetrådene skal være minimum 10 meter over bakkenivå, noe som er 3 m mer enn forskriftskravene. Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift. MTA- planen vil beskrive hvordan forholdet til landbruksinteressene skal håndteres for å redusere virkningene i anleggsfasen.

Klepp Bondelag

Klepp Bondelag viser til at ut fra jordvern og drift av jorda, så bør man sterkt vurdere å legge høyspentkabelen i bakken i stedet for som luftspenn. Man stiller spørsmål ved om det er 5 ganger så dyrt å bygge luftspenn i stedet for jordkabel, når det på Jæren er god jord som er lett å grave grøfter i. Dette tilsier at kostnadene er lavere enn landsgjennomsnittet.

En utfordring med luftspenn er bruk av GPS utstyr til styring av landbruksutstyr. GPS får dårligere signal eller mister kontakt med satelittene under høyspentlinjer. Visuelt passer heller ikke høye høyspentmaster over det flate landskapet på Jæren, og det er også uvisshet og utrygghet omkring stråling fra luftspenn.

Det er også et høyt fokus på å ta vare på dyrket mark, og samlet er det dermed et sterkt samfunnssignal om at linja må graves ned på dyrket mark.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder kostnadsnivået ved jordkabling, så vises til den jordkabelutredning som er gjennomført i tilknytning til prosjektet. Det vises for øvrig også til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Norsk Gartnerforbund

Det vises til at det er positivt at kraftforsyningen bygges ut i tråd med økende behov i lokalsamfunnet. Økt forsyningsikkerhet og mulighet for næringsutvikling både gjennom produksjon og forbruk er nødvendig for veksthusnæringen. Det er derfor viktig at kraftlinjene plasseres i et område som ikke hindrer næringsutvikling og utbygging av etablerte bedrifter.

Veksthusanleggene til Ove Horpestad Gartneri vil, med de planene som foreligger, få båndlagt areal der det kan være aktuelt å videreutvikle bedriften med nytt veksthusareal. Dette vil redusere mulighetene til å videreutvikle bedriften.

Av hensyn til landbruk, miljø og landskapsvern mener vi det bør velges en løsning der kraftledningen legges i bakken for å unngå luftspenn. Dette har vært praksis i området tidligere, og kostnadene ved nedgraving er her lavere enn landsgjennomsnittet. Vi er usikre på hvilke følger strålingen får for de som bor i nærheten av kraftledningen. Strålingen er svært lav fra kraftledninger som blir nedgravd, og det er dermed en stor fordel av kraftledninger graves ned.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder kostnadsnivået ved jordkabling, så vises til den jordkabelutredning som er gjennomført i tilknytning til prosjektet. Det vises for øvrig også til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Ree Næringspark

Vår eiendom ligger på Ree, sør for Bryne sentrum. Etter det vi kan se av varselet er det angitt to trasèalternativer, dvs, en trasè som går sør for vår eiendom og rett i eiendomsgrensen, og ett trasè alternativ som går nord for vår eiendom. På vegne av Ree Næringspark AS fremmer vi et ønske om at ledningen legges i trasèalternativ sør. Vi aksepterer at master blir satt opp på sørsiden av vår eiendom under forutsetning av at disse mastene eller ledningene ikke vil kunne legge begrensinger på utviklingen av vår tomt, eller være til hinder for den virksomhet som til enhver tid vil utøves på eiendommen. For god ordens skyld opplyses det om at vi planlegger å oppføre et nytt næringsbygg sør på vår eiendom. Vi ønsker med andre ord at ledningen går på sørsiden av vår eiendom, dog likevel lengst mulig vekk fra vår eiendom. I den grad ledningen er til sjenanse for oss, vil vi kreve erstatning ihht. ekspropriasjonsrettslige prinsipper. For ordens skyld vedlegges et kart, og hvor vi ønsker at ledningen skal gå på den stipulerte linjen hvis det er mulig.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Traseen er nå planlagt slik at det båndlagte beltet ikke vil legge vesentlige begrensinger på aktiviteten i Ree Næringspark.

Horpestad Gartneri AS

Det vises til at Horpestad Gartneri er en av Norges største Hortensia- produsenter, og holder til på eiendommen til Ove og Helena Horpestad. Produksjonen er for tiden sterkt stigende.

Dersom den nye linja bygges, vil dette båndlegge areal hvor det ikke vil være mulig å bygge veksthus. Eiendommen er en liten gård, og båndlegging areal vil slå dårlig ut for fremtiden. Det bes derfor om at linjen flyttes vekk fra eiendommen. Dersom dette ikke er mulig bes om den graves ned i bakken, og antar dette vil båndlegge mindre areal.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder jordkabling, så vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Røyrvik Aktivitetsgård v/ Mikael Johnsen

Er grunneiger på gnr 5 bruk 5 og 7 i Sandnes kommune. Driver Røyrvik aktivitetsgård og Røyrvik Gårdsbarnehage. Har eksisterende kraftledning i nabogrensen som i tid skal fases ut. Den nye kraftlinja er tegnet inn på et tidligere tidspunkt, i melding med forslag til utredningsprogram juni 2016 gikk parallelt med «den gamle linja».

Etter at Lyse har ute søknad om konsesjon på linje fra Fagrafjell til Vagle stasjon over Rabnafjellet, som vil gjøre store innhugg i skogen. Linja som skal videre til Håland vil følge denne trasene. På Rabnafjellet vil den «knekke» mot sør bort fra traseen. Dette ser jeg som et stort inngrep i et flott turterreng som barnehagen bruker flittig. I 2 år har vi vært «utestengt» for å bruke nærområdet pga. vegbygging. Ny undergang er snart klar, og vi får på nytt bruke området. Fra før går det ei kraftlinje på skrå over området, og hvis de nye planene blir godkjent blir skogen rasert. I skogen er det ganske ofte observert ørn som holder til i trærne og flyr ut over elva. Vil derfor anbefale at kraftlinja 132 kV Håland-Fagrafjell følger traseen fra Fagrafjell mot Vagle og følger trase langs den «gamle» linja med minst mulig rasering av skog.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder mulighetene for en justert trase i dette området vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Statskog.

Kim Tore Vigdel, Hilde Vigdel, Nora Vigdel, Conrad Vigdel (1)

Først og fremst påpekes og fremheves det at det på strekningen Håland-Fagrafjell allerede eksisterer en 50 kV kraftledning som har eksistert i et sted mellom 40 – 60 år. Det betyr at miljøet rundt den eksisterende traséen har tilpasse seg og tatt hensyn til traséen i like lang tid. Det virker lite logisk å ikke utvide denne allerede eksisterende trasé fremfor å skulle lage en helt ny 18,8 km lang trasé.

Det vises videre til to alternative traseer på strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien. Det rettes en særskilt klage mot alternativ 1.1. Klagen tar opp 3 særskilt negative konsekvenser dersom trasé 1.1 skulle bli valgt på den aktuelle strekningen:

1. Større negative konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø.
2. Store negative ulemper for bomiljø som følge av unødvendig nærføring med boligen på matrikelnummer 1121-3/160, samt uteområdet på matrikelnummer 1121-3/184. Det gjelder for øvrig også for nabo på andre siden av riksveg 44. Dette strider med anbefalinger fra medisinsk epidemiologisk forskning som anbefaler at boliger er «minst hundre meter fra ledningene, som en tommelfingerregel» for å unngå kreftfare.
3. Foringelse av eiendom i form av betydelig reduksjon når det gjelder verdi, estetikk og utsikt.

Det påpekes at bildene for de to ulike alternativene for trasé på strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien gir en dårlig visualisering med tanke på å se konsekvenser av alternativ 1.1.

Forslag til mitigerende tiltak i prioritert rekkefølge:

1. Utrede ny trasé langs eksisterende 50 kV kraftledning.
2. Legge traséen på alternativ 1 på strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien.
3. Legge jordkabel for strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien der hvor luftledning vil kunne gi store ulemper for bomiljø

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder problemstillinger knyttet til jordkabel vises til kommentarer til uttalelse fra Klepp Energi. Høringsparten ønsker at det skal vurderes en trase langs eksisterende 50 kV kraftledning mellom Håland og Hatteland. Lyse Elnett mener at dette ikke vil være rasjonelt. Dette vil i tilfelle medføre vesentlige konseptendringer for Jærnettet, eller alternativt en betydelig mye lengre og mer kostnadskrevenne trase.

Det er behov for å reinvestere eksisterende Tu transformatorstasjon. Samfunnsøkonomiske vurderinger knyttet til distribusjonsnettet viser at det vil være rasjonelt å flytte denne mot Tjøtta. Dette betyr at en ny kraftledning vil måtte knyttes inn mot dette området.

Kim Tore Vigdel, Hilde Vigdel, Nora Vigdel, Conrad Vigdel (2)

Følgende uttalelse skal forstås som en fortsettelse og mer detaljert uttalelse enn den datert 18.01.20.

Lyse har søkt om konsesjon til å sette opp ny 132 kV kraftledning, som ikke følger eksisterende traséer. Hovedbegrunnelsen til oppgraderingen er at vi bruker mer strøm og at vi derfor må oppgradere til 132 kV kraftledninger, slik jeg har forstått det. Da er det vanskelig å forstå hvorfor man ikke utreder muligheten for å følge eksisterende trasèer. På høringsmøte 22.01.20 spurte jeg om det er utredet konsekvenser og muligheter for trasé langs allerede eksisterende 50 kV kraftledning på strekningen Håland - Fagrafjell. Representanter fra NVE kommenterte at dette er teknisk mulig.

Spørsmålet er om man vil kunne redusere ulemper ved å legge ny 132 kV kraftledning langs eksisterende traséer, fremfor foreslått trasé fra Håland – Tjøtta – Hatteland. Jeg har på ingen måte kompetanse på hvordan man bør legge opp et slikt system og ber NVE komme med eventuelle

justeringer på alternativene, slik at de er i tråd med gjeldende føringer. Videre følger innspill til ulike alternative traséer for ny 132 kV kraftledning mellom Håland og Fagrafjell:

Alternativ 1

Forslaget viser til et forslag til trase for den nye 132 kV kraftledningen som så langt det lar seg gjøre følger eksisterende 50 kV trasé. Alternativet går via følgende transformatorstasjoner: Nye Håland – Holen – Tu – (alternativ transformatorstasjon) – Hatteland – Fagrafjell.

Forslaget baserer seg på at foreslått lokasjon for fremtidige Tjøtta transformatorstasjon ikke er kritisk. U.t. har letet etter en forklaring på behovet for ny transformatorstasjon på akkurat denne lokasjonen uten å lykkes. Begrunnelsen jeg har hørt er at man ønsker å bytte ut dagens TU transformatorstasjon med et moderne alternativ. Foreslått transformatorlokasjon vil å så måte oppfylle dette behovet, om stedet skulle være egnet.

Gevinst ved tiltaket. Som konsekvensutredning peker på er strekningen Håland - Hatteland forbundet med stor negativ konsekvens for kulturminner og miljø. Med alternativ trasé unngår man denne negative konsekvensen. Spesielt viktig å nevne er jo «*Trædet*», som er noe av jærens stolthet. I tillegg til det vernede naturreservatet Linemyra, som er en viktig hekkeplass for flere fuglearter.

I tråd med konsesjonssøknaden har den eksisterende 50 kV kraftledningen eksistert i et sted mellom 40 – 60 år. Det betyr at miljøet rundt den eksisterende traséen har tilpasse seg og tatt hensyn til traséen i like lang tid. Det virker lite logisk å ikke utvide denne allerede eksisterende trasé. Som miljøet tross alt allerede har formet seg etter. Fremfor å skulle lage en helt ny ca 9 km lang trasé over kulturminner, friluftsliv og jordbruksareal fra Håland – Tjøtta – Hatteland?

Alternativ 2 er tatt med på grunn av usikkerhet vedrørende Tjøtta transformatorstasjon. Alternativ 2 baserer seg på at fremtidige Tjøtta transformatorstasjon sin lokasjon er kritisk. Alternativet er helt likt alternativ 1, men har lagt inn en avstikker fra «*alternativ transformatorstasjon*» og til fremtidige Tjøtta transformatorstasjon. Se bilde/vedlegg 6 for oversiktskart over traseen i sin helhet.

Alternativ 3

Alternativet foreslår at ny 132 kV kraftledning blir lagt på østsiden av Frøylandsvatnet, parallelt med annen fremtidig 132 kV kraftledning. Foreslått trase er i eksisterende 50 kV kraftledning via følgende transformatorstasjoner: Nye Håland – Holen – Kalberg – Nye Fagrafjell.

Alternativ 4

Alternativ 4 er likt som alternativ 3, og er på samme måte som alternativ 2 tatt med på grunn av usikkerhet rundt Tjøtta transformatorstasjon. Alternativ 4 baserer seg på at fremtidige Tjøtta transformatorstasjon sin lokasjon har en kritisk strategisk verdi. Bilde/vedlegg 10 viser oversiktskart over traséen i sin helhet.

Strekningen Linemyra – Grødalandsveien – Negative konsekvenser av alternativ «1.1»

Fra konsesjonssøknaden «*ny 132 kV kraftledning Håland-Fagrafjell*» vises det til beskrivelse av tiltaket på punkt «*4.3.1.1 Håland – Hatteland*». Her er det vist til to alternative traseer på strekningen fra Linemyra – Grødalandsveien, alternativ «1» og «1.1». Se bilde/vedlegg 11 for oversiktskart for de ulike alternativene. Angående alternativ «1.1», så medfører dette 3 særskilt negative konsekvenser:

- 1) Store negative konsekvenser for kulturminner
- 2) Negative konsekvenser for friluftsliv
- 3) Store negative ulemper for bomiljø på grunn av nærføring. **1.1 (liten) 1 (intet)**

Konsekvenser for kulturminner og kulturmiljø er utredet for de to alternativene «1» og «1.1» i konsekvensutredningen datert februar 2019. De to alternativene berører kulturmiljø 17, 18 og 19.

Tabell 1 sammenligner konsekvenser av de to ulike alternativene. Det er litt forvirrende da konsekvensutredningen forholder seg til tidligere navn på de foreslåtte alternative traséene, som tidligere vist på bilde/vedlegg 4, fra side 157 i konsekvensutredningen. Tabellen gjengir alternativene slik de refereres til i konsesjonssøknaden (s. 50), som også er vist på bilde/vedlegg 11.

På bilde/vedlegg 12 er de to alternativene 1.1 og 1 tegnet inn på kart fra Riksantikvaren (Kulturminnesøk). Her ser man også tydelig at alternativ 1.1 medfører større negative konsekvenser for kulturminner enn alternativ 1.

Negative konsekvenser for friluftsliv

Træe er en kjent fotoplass. Folk tar gjerne bryllupsbilder og lignende ved Jærens eldste Jærhus fra 1780, som er restuarert. Alternativ «1.1» vil føre til at man i bakgrunnen på bilder vil få med den nye 132 kV kraftledningen. Også konsekvensrapporten har lagt vekt på nettopp dette med at Træe er en kjent fotoplass. Bilde/vedlegg 13 viser at deler av alternativ 1.1 er vurdert til å innebære middels negativ konsekvens for friluftslivet i området, sammenlignet med alternativ 1 som er vurdert til å gi liten konsekvens.

Store negative ulemper for bomiljø som følge av unødvendig nærføring med bolig

Vår bolig (bolignummer: «171757703») på matrikelnummer «1121-3/160», samt uteområdet på matrikelnummer «1121-3/184» vil kunne få nærføring med den nye 132 kV kraftledningen dersom alternativ «1.1» blir valgt på strekningen mellom Linemyra - Grødalandsveien. Bildene i konsesjonssøknaden (s. 64) fra Lyse Elnett AS for de to ulike alternativene for trasé på strekningen gir en mindre god visualisering med tanke på nærføring som konsekvenser av alternativ «1.1». Se bilde/vedlegg 12 og 13 for visualisering av hvor kraftledningen er tenkt å gå i forhold til boligen. Basert på tegningen på bilde/vedlegg 11, som også er gitt på side 50 i konsesjonssøknaden vil avstand fra boligen vår være innenfor 100 meter fra den nye 132 kV kraftledningens senterlinje. Dette strider med anbefalinger fra medisinsk epidemiologisk forskning som anbefaler at boliger er «*minst hundre meter fra ledningene, som en tommelfingerregel*» for å unngå kreftfare (Kliukiene, Tynes, & Andersen, 2003; omtalt i Dagens Medisin 09/04 av Øystein Eiring). Unødvendig nærføring gjelder også for vår nabo på andre siden av riksveg 44, Gabriel Høyland. Bilde/vedlegg 14 er tatt motsatt vei av bilde/vedlegg 13, og synliggjør hvilke ulemper og nærføring alternativ «1.1» medbringer også for nabo og grunneier Gabriel Høyland som eier eiendommen «1121-3/94».

Nærføringen som den omsøkte 132 kV kraftledningen vil få med vår bolig vil etter all sannsynlighet redusere eiendommens verdi. Dette på bakgrunn av flere elementer. For det første har det etablert seg en sunn skepsis hos flere i befolkningen rundt dette med å bo i umiddelbar nærhet av en kraftledning av dette kaliberet, på grunn av potensiell helsefare. Selv dersom den reelle helseskaden ikke skulle være tilstede vil bekymringen gjøre at vesentlig færre er interessert i å bosette seg der og dermed redusere boligens takst.

Videre vil ledningen redusere utsikt og estetikk ved eiendommene. Eiendommen ligger med jorder og åkerer på alle sider. Utsikten utover Jærens flotte jordbrukslandskap blir ikke den samme med (gjennomsnittlig) 23 meter høye høyspentmaster som kysser jordene.

Forslag til avbøtende tiltak – I prioritert rekkefølge

1. Utrede ny trasé for strekningen «*Håland-Fagraffjell*» langs eksisterende 50 kV kraftledning, som skissert med ulike alternativer over.
2. Legge traséen på alternativ «1» på strekningen fra Linemyra - Grødalandsveien.
3. Legge jordkabel for strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien siden luftledning vil kunne gi store ulemper for bomiljø, naturreservat og friluftsliv.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Det vises til tidligere kommentarer til uttale fra samme høringspart (over). Det alternative traseløsninger som foreslås vil alle medføre vesentlige konseptendringer for Jærnettet, eller alternativt en betydelig mye lengre og mer kostnadskrevenne trase. Når det gjelder jordkabling, så vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Sølve Eldøy Salte (1)

Lyse Elnett søker om konsesjon til å bygge og drive 132 KV kraftledning Håland - Fagrafjell. Den planlagte kraftledningen vil på strekningen fra Hatteland til Håland krysse Postvegen og gå nærmest parallelt på strekningen frem til Tinghaug/Krosshaug (om enn i flere hundre meters avstand). Dette området har et unikt kulturlandskap og er rikt på fortidsminner. Denne veistrekningen er en svært populær turvei for en stor del av innbyggerne i Klepp kommune.

Klepp kommune har gitt veistrekningen en særstilling som kulturvei. Den jærskede hovedveien, eller Postvegen, som den nå heter, er den første kjøreveien i Klepp. Den idylliske grusveien som ble anlagt omkring 1805, går over det høyeste punktet i kommunen. Langs veien har en vidsyn ut over det jærskede kulturlandskapet helt til havet. Klepp Kommune anser den som et veikulturminne, som det er viktig å ta vare på.

Den nye kraftledningen vil med sine høye master, med snitthøyde på 23 meter, bli et dominerende innslag i landskapet. Mastene vil være svært synlige fra Postvegen og fra de freda kulturminnene på Tinghaug og Krosshaug. Jeg mener at det er svært tungtveiende argumenter for at ledningene må legges ned i bakken, dersom de skal gå i den planlagte traséen.

Klepp Energi, som eier og driver kraftlinjene ut til forbrukerne i Klepp kommune, har besluttet å legge alle sine linjer i bakken. Med dette som bakteppe, blir det ekstra urimelig at Lyse Elnett, skal bygge en ny linje med svært høye master gjennom kommunen. Den delen av traséen som går langs/i nærheten av Postvegen, går stort sett gjennom dyrka mark, og legging av jordkabel kan gjøres med lave gravekostnader.

At Lyse som en stor og ansvarlig samfunnsaktør, vil ha dette inngrepet i kulturlandskapet på sin samvittighet, er uforståelig. Eventuelle merkostnader ved å legge ledningene i bakken, vil trolig kunne tjenes inn i et lengre perspektiv, med lavere kostnader til vedlikehold og mindre energitap.

Verdien av å bevare dette unike landskapet uberørt av de planlagte høye mastene, er i seg selv mer enn god nok grunn til å unngå luftledninger. Håper at Lyse Elnett vil ta hensyn til dette i videre planlegging, og at NVE, om Lyse Elnett ikke går for kabel i bakken, setter dette som et krav for en eventuell utbygging av strekningen langs Postvegen.

Kommentar til høringsuttale:

Når det gjelder problemstillinger knyttet til jordkabel vises til kommentarer til uttalelse fra Klepp Energi.

Sølve Eldøy Salte (2)

Ønsker primært at NVE går for kabel i bakken på Trase`en fra Hatteland til Tjøtta, pga det unike kultur og rekreasjonsområdet i tilknytning til Postvegen på denne strekningen. Tinghaug/Krosshaug er umistelige kulturskatter i klepp, og dette historiske landskapet må ikke bli forringet av høye master, som skaper et åpent sår i landskapet.

Dersom NVE ikke går for kabel i bakken, anbefaler jeg på det sterkeste at trassene fra Hatteland følger den gamle 50 kV trassen over Laland til Tu, med en avstikker til ny planlagt transformatorstasjon på

Tjøtta. Dette vil beskytte området langs Postvegen/Tinghaug/Krosshaug. Plasseringen vil være i et område som i dag allerede er bygd opp rundt de eksisterende høye mastene.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Å følge parallellt med eksisterende 50 kV via Holen og Tu med en avstikker mot Tjøtta vil gi en vesentlig lengre og dyrere trase, samt begrense mulighetene for en videre utvikling i tråd med planene for Jærnettet. Når det gjelder jordkabling, så vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Psykolog Kim Tore Vigdel

Ref. konsesjonssøknad «ny 132 kV kraftledning Håland-Fagrafjell». Lyse har søkt om konsesjon til å sette opp ny 132 kV kraftledning, som ikke følger eksisterende traséer. Hovedbegrunnelsen til oppgraderingen er at vi bruker mer strøm og at vi derfor må oppgradere til 132 kV kraftledninger, slik jeg har forstått det. Da er det vanskelig å forstå hvorfor man ikke utreder muligheten for å følge eksisterende traséer.

Spørsmålet er om man vil kunne redusere ulemper ved å legge ny 132 kV kraftledning langs eksisterende traséer, fremfor foreslått trasé fra Håland – Tjøtta – Hatteland. Jeg henviser til høringsuttalelse fra privatperson Kim Tore Vigdel datert 26.01.20 for konkrete alternativer for ny 132 kV kraftledning langs eksisterende 50 kV traséer.

Strekningen Linemyra – Grødalandsveien – Negative konsekvenser av alternativ «1.1»

Fra konsesjonssøknaden «ny 132 kV kraftledning Håland-Fagrafjell» vises det til beskrivelse av tiltaket på punkt «4.3.1.1 Håland – Hatteland». Her er det vist til to alternative traseer på strekningen fra Linemyra – Grødalandsveien, alternativ «1» og «1.1». Se bilde/vedlegg 1 for oversiktskart for de ulike alternativene. Angående alternativ «1.1», så medfører dette særskilt negative konsekvenser for min næring «*Psykolog Vigdel*», organisasjonsnummer: 916 530 617. Jeg har en privatpraksis på deltid, hvor jeg tar imot pasienter med psykiske lidelser. Praksisen har kontorlokale på matrikelnummer «1121-3/160» og bygningsnummer: «171757711»). Kontorlokale er dermed et sted mellom 60 – 80 meter fra senterlinjen 132 kV kraftledning alternativ «1.1».

Blant befolkningen er det en skepsis til kraftledninger på grunnnet bekymring for elektromagnetiske felt, og negativ påvirkning av dette. Personer med psykiske lidelser er en selektert gruppe, som er ekstra sårbare for slike bekymringstanker. Dersom Alternativ «1.1» blir valgt vil det mest sannsynlig føre til at jeg får en redusert omsetning ettersom pasienter med psykiske lidelser som gruppe i større grad er bekymret for kraftledninger og derfor har en tendens til å også unngå kraftledninger sammenlignet med normalpopulasjonen. Unngåelse vil være størst for pasienter med Electrofobi (F40.2 Spesifikke (isolerte) fobier; ICD-10).

Forslag til avbøtende tiltak – I prioritert rekkefølge

1. Utrede ny trasé for strekningen «Håland-Fagrafjell» langs eksisterende 50 kV kraftledning, ref. høringsuttalelse fra privatperson Kim Tore Vigdel datert 26.01.20.

2. Legge traséen på alternativ «1» på strekningen fra Linemyra - Grødalandsveien, se bilde/vedlegg 1.

3. Legge jordkabel for strekningen fra Linemyra til Grødalandsveien siden luftledning vil kunne gi store ulemper for omsetting/næring

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Det vises for øvrig til kommentarer til høringsuttalelse fra Kim Tore Vigdel.

Gabriel Høyland

Jeg bor på Re der hvor man har foreslått en av to traseløsninger. Hvilke alternativ en velger var sånn hips om haps sett fra utbygger sin side. For meg er det alt annet en hips om haps ettersom jeg vil med den vestre trasen vil få en mast omtrent opp på terrasse i hagen vår. Jeg må selvsagt protestere hvis vestre løsning blir valgt.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Avstanden fra traseen til bolighus på høringspartens eiendom vil være i størrelsesorden 75 m til senterlinje for trase.

Karl Stangeland

Jeg er grunneier av 3/7 og blir berørt av begge trasealternativ på Re. I utgangspunktet har jeg ikke sterke meninger om hvilket trasealternativ som velges. Men dette forutsetter av det ikke plasseres master i dyrket mark. Jeg foreslår derfor en justering på trasealternativ 1.1 slik at vinkelpunktet som vist på kartet under ikke blir plassert i dyrket mark. Hvis denne justeringen ikke er mulig å få gjort ønsker jeg trasealternativ 1.0.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Det er i planleggingsfasen gjort en rekke tiltak for å redusere virkningene for landbruk. Det legges bl.a til grunn at linetrådene skal være minimum 10 meter over bakkenivå, noe som er 3 m mer enn forskriftskravene.

I det aktuelle området er det krevende å kunne foreta en justering av den aktuelle masteplasseringen, spesielt knyttet til kulturminneområdet nord for dette. Skal masten flyttes ut av landbruksarealene i dette området vil man enten komme i konflikt med kulturminneområdet og/eller berøre arealer i det regulerte industriområdet Ree Næringspark. Begge deler vil være lite ønskelig. Lyse Elnett har bestilt gjennomføring av KML §9 undersøkelser hos Rogaland Fylkeskommune ift tiltaket. Undersøkelsen vil bidra til å avklare konfliktpotensialet med det aktuelle kulturminnet nærmere. Basert på resultatene fra dette arbeidet vil Lyse Elnett i detaljprosjekteringen arbeide videre sammen med grunneier for å optimalisere masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift.

Martin Anda

Ønsker at vinkelen justeres lenger sørøst – så langt ned mot grensehjørne som mulig. Dette er fordi at traseen som er omsøkt kan legge begrensinger på fremtidig utvidelse med flere driftsbygninger. Traseen går også over en grøft som krever årlig vedlikehold med gravemaskin.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett har gjort en vurdering av hvordan en trase kan løses slik som høringsparten ønsker. Traseen kan trekkes 10-15 m mot sørøst uten at dette vil medføre vesentlige ekstra kostnader. Skal man trekke masten helt ned mot grensehjørnet vil det være behov for en ekstra bæremast, noe som vil kunne gi ekstrakostnader på i størrelsesorden 1 – 1,5 MNOK. Flytter man mastene (og dermed også traseen) vil dette også kunne gi endrede konsekvenser for andre utredningstema. Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift.

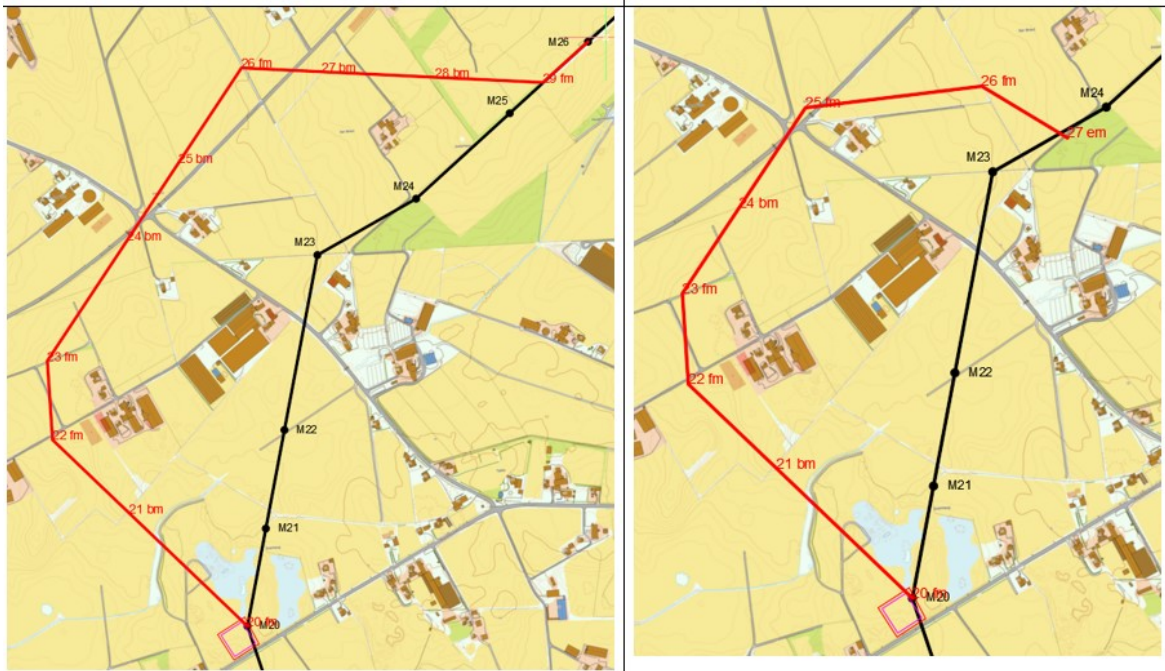
Når det gjelder problemstillinger knyttet til grøfting, så vil linene med den planlagte traseen være ca. 20 m over grøften. Dette betyr at grunneier kan inngå en langsiktig «Nær ved» avtale med Lyse Elnett som sikrer at årlig grøfterensk kan gjennomføres uten vesentlige ulemper. Det er naturlig at en slik avtale blir utformet som del av grunneierforhandlingene.

Leif Atle Njærheim

Ønsker at trasealternativ 1 bør velges. Bakgrunnen for dette er at omsøkt trasealternativ vil legge beslag på område som er aktuelt for utvidelse av eller bygging av flere driftsbygninger for garden min. Omsøkt trasealternativ går svært nærme 2 boliger som ligger ved Horpestadvegen (200 og 183). Trasealternativ 1 vil være mindre til sjenanse for bebyggelsen i området. Dette mener jeg er en bedre totalløsning for trase for strømledning gjennom Tjøtta-området selv om den kanskje koster noe mer. Jeg ønsker at Lyse Elnett belyser merkostnaden for alternativ 1.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett har gjort en mer detaljert vurdering av alternativer i tråd med høringsuttalelsen (figur 2).

Figur 2. Mulige traseløsninger ved Tjøtta.

Disse trasealternativene vil begge være ca 650 – 700 m lenger enn omsøkt trase, og medføre en økt kostnad på minimum 2,5 – 3,5 MNOK. Samtidig vil det introduseres flere skarpe vinkler som vil fremstå som godt synlige i det åpne landskapet. Flytter man traseen i dette området vil det også kunne gi endrede konsekvenser for andre utredningstema. Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift.

Egil Ellingsen

Er grunneier av 14/2 i Klepp kommune. Jeg ønsker at trasealternativ 1 forbi Stasjonsvegen velges. Dette alternativet gir mest parallelføring med dagens 50 kV kraftledning. Jeg ønsker at ny kraftledning går så nærme Hatteland transformatorstasjon som mulig. Bakgrunnen er at jeg ikke ønsker at ny transformatorstasjon i fremtiden skal trekkes vekk fra dagens plassering, men blir plassert på en utvidelse av dagens tomt.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Trasealternativ 1.0 og 1.2 tilrettelegger begge for at en fremtidig Hatteland transformatorstasjon kan bygges ved dagens lokalitet.

Karl Særheim og Gunn Berit Høyland

Innspillet er primært at hele kraftledningen legges i kabel, for å skjerme friluftsområde, naboer, fugleliv m.m. Området brukes aktivt som turområde, særlig fra Postvegen, hvor det er mange som vil få utsyn til kraftledningen. Området har også et spesielt aktivt fugleliv, som er viktig for områdets karakter. Alternativt ønsker vi at traseen skal følge den eksisterende 50 kV kraftledningen, for å samle inngrepene i området.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder jordkabling vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi. Når det gjelder å følge eksisterende 50 kV kraftledning vises til kommentarer til uttalelse fra Sølve Salte.

Kenneth Anda

Grunneiers innspill er at området rundt K24 vil gå fra beite til dyrka mark, så det er ikke aktuelt å plassere mast på dette området. Masten må i tilfelle plasseres i grensen mot nord. Arealet er vist som en grønn trekant under ledningstraseen ved K24. Videre er det ønskelig at K24 skal justeres, slik at det går i grensen utenom dyrka mark, slik at arealet ikke blir ødelagt av anleggsarbeidet.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a masteplassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift. MTA-planen vil beskrive hvordan forholdet til landbruksinteressene skal håndteres for å redusere virkningene i anleggsfasen.

Bjarte Aase

Vi som grunneigere ønsker alternativ 1 over vår eigendom.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning.

Jøgvan Martin Anda, Bjørn Einar Brunnes og Susanne Skjeveland, Jarle og Synnøve Salte, Bjarte Hatteland, Emilia Melbo, Kristine Braut

Samtlige grunneiere ønsker det østlige traséalternativ 1.2 forbi Anda. Grunneierne mener alternativ 1.0 som følger eksisterende trasé for 50 kV kraftledning vil være skjemmende og komme altfor tett opp mot boligene. De er bekymret for stråling, det visuelle inntrykket og at verdien til boligene vil forringes. Slik de ser det vil det skape et unødvendig press mot boligene. Dersom eksisterende 50 kV kraftledning skal fjernes på sikt, vil det heller ikke være et argument å samle inngrepene i dag med det vestlige alternativ. Videre kan de ikke se at det østlige alternativet vil berøre andre på en verre måte, og dyrka mark vil berøres relativt likt på begge traséer. Hvis kulturminner skulle bli berørt på det østlige alternativ, bes det om at det tas mer hensyn til de som skal bo og leve med kraftledningen.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Avstanden fra traseen til nærmeste bolighus vil i dette området være ca. 50 m fra alternativ 1.0 til senterlinje kraftledning.

Helena V Horpestad, Ove Horpestad, Ann Kristin Ree, Leif Atle Njærheim

Det vises til at en ny linje vil krysse og båndlegge deler av eiendommene. På den ene eiendommen er man bekymret for båndlegging av areal som eventuelt kan nyttes for utvidelse av drivhus i fremtiden samt strålingseksposering. På den andre eiendommen er bekymringen knyttet både til bruk av GPS styrte traktorer til sprøyting og gjødsling samt reduserte muligheter for å utnytte de aktuelle arealene til utvidelse av bl.a bygningsmasse.

Det oppleves en stor usikkerhet knyttet til langsiktige skader pga høyspentlinjer. Hovedhuset til en av høringspartene har soverom på minimumsavstand fra linja, noe man mener vil forringe livskvalitet, med bekymring for seg selv, barn og barnebarn.

Man viser videre til jordvernbestemmelsene, der det er sterke politiske føringer på at dyrka mark ikke skal tas i bruk til andre formål med mindre det er helt nødvendig. Det vises også til at den aktuelle linja vil bli svært synlig, og være sterkt forurensende i naturen i området.

Det vises til at det i kommunen er investert betydelig i nedgraving av linjer, og mener dette gir svært driftssikre forbindelser. Man kan ikke skjønne at jordkabel vil være inntil 5 ganger dyrere enn linje i området, hvor jordsmonnet er godt egnet til nedgraving, og vil utfordre kostnadene i forhold til dette. Man mener at på Jæren, med unikt jordbruk og landskap, så må det være gode grunner til at ikke bare den billigste løsningen blir valgt.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Avstanden til nærmeste bolighus vil i dette området være ca. 58 m fra til senterlinje kraftledning. Magnetfeltnivået vil således være godt under utredningsnivået på 0,4 uT. Når det gjelder jordkabling, så vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Beboere i Grødelandsvegen (Tor Gunnar Alvestad, Tone Alvestad, Trond Alvestad, Thomas Alvestad, Frode Førland, Iren Førland, Elen Maria Erga, Sven Rugland, Solveig Rugland, Per Gunnar Rugland, Signe Rugland, Kristian Rugland, Eirik Rugland, Ole Gunnar Rugland, Janne Kristin Hadland, Torstein Holen, Lisa Ingrid Olwer, Kjartan Reime og Anette Aalmo)

Beboere i Grødelandsveien mener det er klare fordeler med å velge jordkabel i stedet for luftstrek ved Grødelandsvegen og Ree, og dette er klart høyeste prioritet. Fordelene omfatter hensyn til bokvalitet (reduert stråling), ubetydelig inngrep i natur etter at prosjektet er ferdig, ulyd fra høyspent linje vil unngås, fare og risiko for lynnedslag vil bli redusert, hensyn til kulturminner, hensyn til landbruk og hensyn til økonomisk forringelse for beboere i Grødelandsvegen. Det er informert fra Lyse Elnett AS om at jordkabel har en merkostnad på ca 5 til 6 ganger sammenliknet med luftstrek. Man ønsker en grundigere vurdering av det økonomiske aspektet på dette, da dette strekket er relativt uproblematisk å legge i jordkabel. Alle steder er lett tilgjengelige og ingen komplisert jordarter å grave i.

2. Prioritet – Trasé plassert lengre vest

Vi beboere i Grødelandsvegen har problemer med å forstå at Time kommune i det hele tatt vil vurdere å akseptere en 132KV høyspenningstrasé rett gjennom området som inneholder alle de tre kulturminnene som står øverst på liste av prioriterte synlige fornminner i Time Kommune. Dersom man vurderer å flytte traséen lengre mot vest, og utenfor dette området på Ree, Grødaland og Line, vil man unngå å komme i berøring med de høyest prioriterte områdene.

3. Prioritet – Alternativ grønn trasé (alternativ 1.1)

Fra Grødelandsvegen i retning Håland eksisterer allerede et luftstrek som er planlagt nedgravd i jordkabel. Ved å strekke luftstrek langs vestsiden av den eksisterende linjen, vil man redusere berøring med flere områder enn det som allerede tatt i bruk. Da dette strekket allerede eksisterer her, vil man ikke kunne argumentere med at det nye strekket vil komme for nærme kulturminner og nærmere beboelse. Beboerne i Reemarka vil flytte tiltenkt mast nærmest Grødelandsvegen tilstrekkelig til vest for å oppnå optimal plassering. Dette muliggjør ny trasé helt i linje med

eksisterende trasé. Dette vil optimalisere bruk av eksisterende trasé samt utgjøre at trasé kommer noe lenger vekk fra Grødelandsvegen 114. Grønn trasé utgjør størst mulige avstand i begge retninger (øst og vest) for all nærliggende beboelse i nærheten av Grødelandsvegen ved tiltenkt trasé, og vil mest sannsynlig dominere mindre i synet for mennesker flest da denne traséen er lenger unna ferdende mennesker, beboelse og veier.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder jordkabling vises til kommentarer vedr. høringsuttalelse til Klepp Energi. Når det gjelder aktuelle luftledningsalternativer, så vil omsøkte alternativer ha en minste avstand fra nærmeste bolighus på 75 m (alternativ 1.0) og ca. 130 m (alternativ 1.1) til senter luftledning i det aktuelle området. Magnetfeltnivået vil i begge tilfeller være godt under utredningsnivået på 0,4 uT.

Iren og Frode Førland

Vi er svært overrasket over at man som «nærmeste nabo» først hører noe ang. ny høyspent nå som den er ferdig planlagt og ligger til høring. Dette synes ikke rettferdig, ei heller holdbart at man gis så kort tid til å sette seg inn i noe så omfattende som det faktisk er. Her burde det trolig vært lenger frist slik at berørte parter hadde hatt god tid og mulighet til å tilegne seg informasjon og gjerne også engasjere fagkyndige og søke juridisk bistand.

Da jeg kjøpte eiendommen for seks år siden, var det varslet at eksisterende trasé skulle legges i bakken, det ble ikke sagt noe om at det kanskje allerede da var planlagt ett nytt trasé. Vi har i tiden etter kjøpet gjort STORE investeringer på flere millioner på eiendommen, for å tilrettelegge for at vi skal kunne bo der livet ut. Disse investeringene hadde trolig aldri blitt gjort hadde man visst at man vurderte dette nye traseet i luftlinje. Å etablere et høyspent trasé, med så mange negativt innvirkende konsekvenser, så nært vår eiendom oppleves både krenkende og skremmende. Dette er et ekspropriasjonsartet inngrep på vår eiendom, som vil redusere eiendommens verdi betydelig. En konsekvens alene som er for stor til at man bør kunne pålegge private å bære kostnaden av.

Dersom traseen plasseres i luftlinje, vil den ikke bare gjøre at de berørte privateide eiendommene bærer stor del av kostnadene, men samtidig alle andre de negative konsekvensene med etableringen. Ved å legge høyspenten i bakken, vil tiltakshaver, som er den eneste som høster goder fra etableringen, bære større del av prosjektets faktiske kostnader selv.

Jeg er ufør, og oppholder meg svært mye på eiendommen, og da særlig også ute. Av den grunn vil jeg oppleve alle konsekvenser som høyspentlinjer vil ha, både psykisk og evt. fysisk. Jeg har vært å «besøkt» ett tilsvarende trase, og er svært bekymret over den reduserte livskvalitet jeg og min familie vil oppleve både mtp estetikk men særlig også støy fra linjene. Dette er noe jeg basert på egne undersøkelser ser at vi vil oppleve selv om uavhengig av hvilken trase plassering som velges i luftlinje. Men som på alle måter kan unngås ved at man legger høyspentlinjer i bakken. Jeg forventer at det av nøytral part fremlegges dokumentasjon på hvilken størrelsesorden av støy fra linjene vi vil oppleve fra høyspent linjen i luftstrek. Samme forventes mtp faktiske strålinger fra linjene.

Det sies at mtp barneleukemi, vil det «bare» resultere i ett ekstra tilfelle ilt en syv års periode. Jeg har ingen å miste, og vil aldri tillate at det gambles med mine barns liv. Plassering av trasset inntil min eiendom opplever jeg som en direkte trussel på livet til mine barn. Basert på overnevnte kreves en garanti for at dette ikke vil avgi strålinger eller negativ effekt på helsen til meg og/eller min familie. Om ikke slik garanti kan fremlegges, er det selvsigende at nedgraving for å redusere stråling er eneste alternativ.

Området fra Tjøtta til Håland må være det best tenkelige for nedgravd høyspent, da særlig med tanke på hvor enkel masse det er å grave i. Jeg har vanskelig for å tro at kostnaden på graving i dette området,

selv om det medfører en bred grøft, vil overgå kostnadene ved produksjon av master, lagring, utplassering osv osv. Jeg har også vanskelig for å tro at nedgravd høyspent krever på langt nær så mye vedlikehold som høyspent i luftlinje vil gjøre. Jeg forventer at det av en nøytral part fremlegges kostnadsoverslag på dette spesielt for området i tilknytning til og som vil påvirke min eiendom.

Videre gjøres det gjeldende at det særlig mellom Tjøtta og Håland er et sterkt etablert fugleliv representert av store rovfugler og viltliv som spesielt vil bli berørt dersom luftlinje velges.

Dersom det verst tenkelige skulle skje, og høyspentlinjen likevel blir lagt i luftstrekk, stiller vi oss bak høringsuttalelsen fra de øvrige naboer i Grødelandsvegen, særlig vedr. traséplassering, lengst bort fra etablert bebyggelse.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder jordkabling vises til kommentarer vedr. høringsuttalelse til Klepp Energi. Det vises videre til kommentarer til høringsuttalelse fra beboere i Grødelandsveien for øvrige punkter.

Runar Salte og Kjellaug Ottøy Mauland

Lyse Elnett AS har skissert 2 alternativer til traseer for høyspent Alt 1.1 og Alt 1. Begge alternativ går over Runar Salte og Kjellaug Ottøy Mauland sine eiendommer. Den går også over gnr 3/7 som Runar Salte forpakter. Med dette dokumentet er ønsket å fremlegge synspunkter og hvilke konsekvenser de to alternativene har for drift og fremtidplaner på gardene. Alt 1 kan gi store negative konsekvenser for gardene. På eiendommen til Runar Salte er det fra 2016-2017 investert ca 21 millioner kroner i nytt storfe fjøs, jord og infrastruktur. Det å knytte flere landbrukseiendommer sammen er ikke gjort over natten og krever nøye planlegging for å få best mulig areal og ressurs utnyttelse. Dette krever også tett samarbeid med Landbrukskontoret i Time kommune som skal gi råd og ikke minst påse at kommunale og politiske hensyn tas for begge parter. Frem til nå har jeg hatt et tett og informativt samarbeid med Landbrukskontoret. Derfor undrer det meg at de ikke er kommet med denne informasjonen til oss bønder på et tidligere tidspunkt. Mener at det har vært for dårlig dialog mellom Lyse Elnett AS og Time kommune om disse planene.

Som vedlagt kart viser vil Alt.1. gi store negative konsekvenser for garden både slik vi er rigget idag, og for de fremtidige planer: Rød linje er trase Alt. 1 medregnet ca byggeforbud sone. I situasjonsplanen er de forskjellige tiltakene nummerert og beskrevet under.

1. Planlagt tomt til nytt bolighus på gården. (nord)
2. Planlagt tomt til nytt bolighus på gården (sør) hvis en ikke får byggetillatelse med tanke på Ramshaug. På begge alternativene er det gjort klar infrastruktur.
3. Planlagt nytt velferdsfjøs til drektige dyr, kalver og ungdyr. Her er det gjort klar infrastruktur.
4. Planlagt nytt maskinhus.
5. Ny gjødseltank ca 4000 kubikk, her er den nye veien som er etablert laget med tanke på effektiv og moderne drift i forhold til arealer (blå linje) når denne blir bygget.
6. Areal der vi skal ta ut masse og bruke til jordforbedring en annen plass på eiendommen, dette er per dags dato igangsatt, her er det også ett stort knutepunkt av bl.a grøfter og store 1000 mm vannrør som krever jevnlig vedlikehold med stor gravemaskin. Her kommer også avløp fra boligeiendommene i Grødelandsvegen. Her er mastene i Alt 1 planlagt plassert, midt i den dyrka jorda da det ikke er mulighet til å plassere disse i grense/jordkant.
7. Areal som skal heves opp og grøftes på ny, grunnet siging i årenes løp, her må det brukes store gravemaskiner og anslått kubikk er 15-20.000.

I situasjonplanen som er beskrevet over, kan Alt 1 ødelegge alle fremtidige planer, og dermed gi store tap på allerede foretatte investeringer. En kan igrunnen si det sann at Alt 1 er planlagt rett gjennom der det meste skal skje på gards nr. 3/8 og 3/14 i fremtiden.

Det er også umulig å sette eventuelle master i jordeskiller ved Alt 1, og en vil få minimum 2 master midt i dyrket jord på mine eiendommer (3/8 og 3/14) og 1 mast på dyrket jord på Kjellaug Ottøy Mauland sin eiendom (3/73). Alt 1 kan også få store konsekvenser for moderne landbruks drift med tanke på GPS signal og retningen traseen vil ha i forhold til kjøreretning på jordene.

Alt 1 kan og få store konsekvenser for kulturlandskapet. På FV44 på Re/Bryne passerer 20.000 biler daglig, hvis vi ser fra FV44 opp mot Ramshaug som er en av den største og mest kjente gravhaugene i Time kommune, er det et fantastisk flott landskap med stein-garder mellom fint kuperte jorder med Ramshaug på toppen. Tar vi anslåtte høyder ved interpolering ligger Ramshaug på 41.8 meter over havet.

Rundkjøringa mot Håland ligger på 19 meter over havet. Ved en eventuell maste plassering ved Ramshaug som er tilnærmet på same høyde (ca 40meter over havet) vil dette dominere enormt i landskapet og vil være det jeg vil kalle for stor visuell forurensing. For å oppnå nok høyde fra bakke og opp til linjen må en opp i 26-28 m høyde på master, blir det forklart fra grunneierkontakt i Lyse Elnett AS. Her kan masten bli så høy i terrenget at en må sette på varsel lys på toppen for f.eks. legehelikopter og småfly som jeg selv ofte har sett «glide» svært lavt i terrenget. Dette kan bli til stor sjenanse for nærmiljøet. En må huske på at terrenget rundt Ramshaug er det høyeste punktet i nærområdet.

Ser vi på Alt 1.1 er jeg mindre negativ, her vil en ikke komme i konflikt med utfordringene som beskrevet tidligere. En vil også få plassert traseen lengre bort fra bebyggelse i Grødelandsvegen, bebyggelse mellom Ree næringspark og FV44. Maste plassering kan skje i grenser og naturlige skiller på jordene. Her går det også en høyspent trase idag som skal nedgraves, arbeidet er allerede i gang og linjen vil bli fjernet før eventuell oppstart på det nye prosjektet. Dette er viktig og merke seg da jeg har lest i flere rapporter der det beskrives at denne linjen ikke vil bli nedgravd. Det er Lyse AS og undertegnede som er igang og graver denne traseen ned. Da er det mulighet for å bruke denne traseen som grunneiere og naboer er blitt vant med. En må her som det eneste minuset hvis en i det hele tatt kan kalle det en minus, krysse kulturminnet Hanaland. Samfunnsmessig er det helt uforståelig at Hanaland skal bli brukt som argument mot Alt 1.1 når en ser de konsekvenser Alt 1. har for både folk og fe i nærområdet. Det er helt uforståelig at det seriøst vurderes ett alternativ som kan komme så nær eksisterende boliger, framtidige boliger og gårdsbruk pga. en kanskje ikke ønsker å krysse et kulturminne med luftspent kabel. Her er det heller ikke planlagt å plassere master i kulturminne området, men utenfor, og det er kun snakk om å strekke «tråden» over.

Hanaland ligger på 24 meter over havet og som tidligere beskrevet ligger FV44 rundkjøringa til Håland på 19 meter over havet. Jeg mener alternativ 1.1 vil gå mye mer i ett med terrenget og vil i tillegg ligge på baksiden av Ree næringspark/Brøyt eiendommen. Visuelt vil dette «gjemme» strekket bedre ved å plassere det lavere i terrenget. Rød linje i karter er omtrentlig planlagt trase Alt1.1 Grøn linje er forslag til å bruke den gamle eksisterende traseen mellom gnr 3/8 og 3/73 som holder på og graves ned og krysse beitet på Hanaland. Her kan en potensielt sette en mast i hjørne på Brøyt eiendommen/Ree næringspark. En unngår da å sette master i dyrka jord på gnr 3/7.

Dagens landbruk endrer seg i stort tempo, kanskje enda mer i sentrale strøk der den beste jorda befinner seg. Fra nå og fremover vil GPS og droner komme for fullt med tanke på effektivitet, areal og resursutnyttelse, kostnad og klima/miljø. Av egen erfaring som entreprenør har jeg opplevd flere ganger att GPS signalene blir borte når en kjører under en høyspentkabel, det har ikke vært master eller trær i området. Det at NVE og Lyse Elnett AS kan stå og påstå att det ikke finnes noen sammenheng her er heilt ufattelig. I f.eks. Danmark blir det sett opp RTK bakkestasjoner for å gi bedre

signal, da det var umulig å få gode signal før dette, hvem skal ta denne kostnaden hvis det blir ett problem??

Hvor er retningslinjene angående bruk av droner under og i nærhet av høyspent ? Det er ingen restriksjoner blir det sagt, men det er nå, hva med fremtiden når dette blir større og mer avanserte redskap ? Jeg ønsker klarere svar på disse spørsmålene.

På eiendom 3/73 er det skissert de samme alternativene Alt 1 og Alt 1.1 Det er til stor bekymring at det planlegges en trase over jordet ved FV44 som kan gå på skrå av jordet og skape problemer for effektiv drift av jorden. Dette er også et potensielt utbyggingsområde for fremtidig utvidelse av Ree Næringspark. Alt 1.1 er et mye bedre forslag da dette kan komme i grense linjer mellom eiendommene og eventuelt plasseringer av master blir i areal som ikke er i effektiv drift eks. le-plantinger.

I alt 1.1 er det idag en høyspent trase som eksisterer. Denne blir nedgravd i disse dager og jeg mener det er mye mer fornuftig og følge den «gamle» traseen som vi er blitt vant med (ref. situasjonskart til Salte).

Det at Lyse Elnett AS uttaler at alternativ nedgraving er lite aktuelt, er noe merkelig i våre øyne. Etter vår mening vil man eliminere disse problemene som beskrevet over ved å legge jordkabel. Man kan styre gravingen utenom planene den enkelte grunneier har for eiendommen ved å ha en tett dialog med grunneierne. Etter vårt syn blir det aller meste nå til dags prioritert nedgravd rundt omkring, og spesielt her på Jæren hvor man vet at det er enkelt å grave ned ting sammenliknet med andre steder i Norge. Jæren er for de fleste kjent for at man ikke treffer fjell og andre større hindringer når man graver i bakken. I et samfunnsikkerhetsperspektiv vil og nedgravd kabel ha sine fordeler. Vi er også kjent med at det i Klepp kommune jobbes med å utrede nedgravd kabel. Ser ingen grunn for at en ikke skal gjøre det samme i Time kommune.

En høyspent trase kan få store konsekvenser for den enkelte grunneier med tanke på fremtidig bruk av ny teknologi og eiendoms utnyttelse. Under møtet med Lyse Elnett AS sies det at det blir utbetalt små summer i erstatning som i praksis er lik 0. Hva med allerede investert kapital som blir berørt av et prosjekt som dette ? Vi ønsker et klarere svar på hva som inngår i erstatning summene og konkrete tal.

Det bør utredes mer angående jordkabel og alternativene rundt det. Skulle det bli luftspenn er det kun et alternativ som er aktuelt for oss, det er Alt 1.1.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen om trasevalg til etterretning. Når det gjelder jordkabling vises til kommentarer vedr. høringsuttalelse til Klepp Energi.

Olav Inge Tunheim

Høringsparten viser til at planlagt trase ha stor påvirkning på eiendom og videre livsgrunnlag som gardbruker på gardsbruket.

Det ble uttalt at økonomiske årsaker var vektet tungt for ikke å velge jordkabel, og det ble antydnet at prisen for jordkabel var 5-6 ganger prisen av luftledning. Den gjennomsnittlige Jærbuen vil tenke at det er helt normalt å grave ned slike ting for ivareta naturen, fordi jordsmonnet på Jæren tillater at ting nettopp kan graves ned. Jærbuer tror ikke estimatet stemmer i dette tilfellet, og ønsker at Lyse Elnett skal fremvise en tydeligere kartlegging av det økonomiske aspektet.

Grunneier reagerer også på at de to traseene planlagt på Ree, ble omtalt som den ene var mer egnet enn den andre av kulturminneårsaker. Man mener at dette skyldes at temaet ikke er utredet godt nok.

Traseen vil ha stor ekstra påvirkning da både luft linje vil komme over eiendommen, samt at det også planlegges riggplass. Dette blir som at jeg og mitt skal ofres til inntekt og glede for andre. Jeg vil potensielt miste spredeareal som at jeg og mitt skal ofres til inntekt glede for andre. Jeg vil potensielt miste spredeareal som igjen vil påvirke direkte inntektsgrunnlaget.

Har følgende ønsker:

1. Legg trase i jordkabel slik Klepp kommune går inn for.
2. Flytt hele planlagte trase mot vest for å unngå å krysse kulturminner
3. Velge planlagt trase som er plassert lengst vest av Lyse Elnett AS sør for Grødelandsvegen. I dette tilfellet mener jeg at mast på min eiendom skal plasseres slik at den eksisterende trase benyttes. Dette betyr å flytte mast ved Grødelandsvegen noe mot vest. Jeg har hørt lenge at det eksisterende strekket skal legges i bakken, men ikke sett det har hendt foreløpig. Da passer det vel godt å legge ned den nye traseen samtidig her? I hvertfall kan man da sette opp den nye traseen hvor eksisterende har stått og her? I hvertfall kan man da sette opp den nye traseen hvor eksisterende har stått og her? I hvertfall kan man da sette opp den nye traseen hvor eksisterende har stått og vi er vandt til.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Når det gjelder jordkabling, så vises til kommentarer til høringsuttalelse fra Klepp Energi.

Det vil være mulig å flytte traseen noe lengre mot sør (vest) i det aktuelle området, forutsatt at trasealternativ 1.1 velges forbi industriområdet på Ree. En flytting vil medføre en økt konflikt med kjente kulturminner nord for Grødlandsvegen. Flyttingen vil medføre at avstanden til nærmeste bolig vil øke fra ca. 130 m til ca. 200 m. Man vil i stedet komme nærmere bolighus på andre deler av traseen (avstand redusert fra 190 m til ca. 130 m).

Sven og Solveig Rugland

Uttaler seg vedr. kryssing av Grødelandsveien sør for byggefelt på Ree. Viser til muligheten for å krysse veien noe lengre sør, noe som virker som en akseptabel løsning.

Kommentar til høringsuttale:

Det vil være mulig å flytte traseen noe lengre mot sør (vest) i det aktuelle området, forutsatt at trasealternativ 1.1 velges forbi industriområdet på Ree. En flytting vil medføre en økt konflikt med kjente kulturminner nord for Grødlandsvegen. Flyttingen vil medføre at avstanden til nærmeste bolig vil øke fra ca. 130 m til ca. 200 m. Man vil i stedet komme nærmere bolighus på andre deler av traseen (avstand redusert fra 190 m til ca. 130 m).

Rasmus Mjølhus

Jeg forstår det slik at det er planlagt en mast på min eiendom. Ifølge kart er maste punkt lagt inntil gårdsveien men et stykke fra et veikryss. Høringsparten foreslår en liten korrigerende av maste punkt. Dette vil gjøre mindre inngrep i den daglige drift i forbindelse med bruk av maskiner. Ellers er å opplyse at det går dreneringgrøfter rett under planlagt punkt. Dette må tas hensyn til ved oppføring av mast. Planlagt riggplass på vår eiendom (R8) er OK, men det vil være gress/eng når arbeidet starter. Det finner vi en løsning på.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett vil i detaljprosjekteringen arbeide videre med å optimalisere bl.a maste plassering med tanke på å redusere ulempene for landbruksdrift. MTA- planen vil beskrive hvordan forholdet til landbruksinteressene skal håndteres for å redusere virkningene i anleggsfasen. Når det gjelder

problemstillinger knyttet til grøfting, så kan grunneier inngå en langsiktig «Nær ved» avtale med Lyse Elnett som sikrer at årlig grøfterensk kan gjennomføres uten vesentlige ulemper. Det er naturlig at en slik avtale blir utformet som del av grunneierforhandlingene.

Amund Holen

Gjelder eiger av gnr 3 br nr 249 og 250 på Ree i Time kommune. Den planlagde høyspent traseen vil komme i nærheten av eiendommen fra Grødelandsvegen og over mot FV 44. Lyse har skissert 2 alternative traseer, alt. 1.1 og Alt. 1.

Vi er en familie som bor her i Ramshaugvegen 32 og høyspenten ved Alt 1 vil komme svært nær vår eiendom. Vi tenker på helsesituasjonen for alle som bor her, og tenker og at det vil være stor strålefare ved trase alt. 1. Forskning kan ikke dokumentere økt kreftfare ved høyspent traseer, men en ser likevel flere grupper med økt forekomst av kreft i disse områder. Framtidsplanen for eiendomen er også regulert for boligformål etter at gartneriviksomheten blir avsluttet om noen år. Det er helt uforståelig at det vurderes et alternativ som er så i nærhet av eksisterende boliger, fremtidige boliger og ikkje minst gårdsbruk som vil bli sterkt belastet av denne trase.

Trase 1.1 vil være et mye bedre alternativ der det alt går en høystpent trase fra tidligere. Der den trase vil gå utenom vår eiendom, og et mye bedre alternativ for gårdsbruket som nettopp er bygd nytt. Det beste alternativ er uten tvil jordkabel der vi slipper de store ødeleggelse av natur.

Kommentar til høringsuttale:

Lyse Elnett tar høringsuttalelsen til etterretning. Avstanden fra senter av trasealternativ 1.0 til den aktuelle boligen vil være ca. 115 m, og magnetfeltnivået vil her være godt under utredningsnivået på 0,4 uT.